

Lagrådsremiss

Sänkt alkoholskatt för alkoholvaror från oberoende småproducenter

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 19 februari 2026

Elisabeth Svantesson

Ulf Olovsson
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Den 1 juli 2025 infördes svenska regler om nedsatt skatt för öl från oberoende småbryggerier. I lagrådsremissen föreslås under vissa förutsättningar nedsatt alkoholskatt för andra alkoholvaror från oberoende småproducenter.

Det föreslås att nedsättningen ska omfatta alkoholvaror producerade av producenter vars årsproduktion uppgår till som mest 100 000 liter vin, 1,5 miljoner liter andra jästa drycker, 25 000 liter mellanklassprodukter eller, i fråga om etylalkohol, 1 000 liter ren alkohol. Producenterna som omfattas av nedsättning delas in i fem olika kategorier utifrån årsproduktion. Alkoholvaror från producenter i kategorin med lägst produktion ges skattenedsättning med 50 procent. Nedsättningen minskar sedan stegvis med 10 procentenheter per kategori.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:156) om alkoholskatt	4
2.2	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	10
3	Ärendet och dess beredning	12
4	Bakgrund och gällande rätt	12
5	Sänkt alkoholskatt på drycker från oberoende småproducenter	14
5.1	En skattenedsättning införs	14
5.2	Hur stora producenter omfattas?	16
5.3	Utformningen av nedsättningen	18
5.4	Krav för att omfattas av nedsättningen	20
5.5	Skatteverkets och Tullverkets hantering	24
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	28
7	Konsekvensanalys	29
7.1	Offentligfinansiella effekter	29
7.2	Effekter för företagen	31
7.3	Effekter för sysselsättning	34
7.4	Effekter för Skatteverket, Tullverket och allmänna förvaltningsdomstolar	34
7.5	Effekter för enskilda och för ekonomisk jämställdhet	35
7.6	Effekter på folkhälsa och oregistrerad införsel	35
7.7	Övriga effekter	36
8	Författningskommentar	36
8.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:156) om alkoholskatt	36
8.2	Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	45
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Sänkt alkoholskatt för alkoholvaror från oberoende småproducenter	48
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	49
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	57

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2022:156) om alkoholskatt,
2. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:156) om alkoholskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:156) om alkoholskatt
dels att 1 kap. 13–15 §§, 2 kap. 1, 2 a, 4 och 5 §§ och rubriken närmast före 1 kap. 13 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas fem nya paragrafer, 2 kap. 3 a, 4 a, 4 b, 5 a och 6 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Särskilda definitioner för
oberoende småbryggerier

Särskilda definitioner för
oberoende småproducenter¹

13 §²

Med oberoende småbryggeri avses i denna lag en sådan producent av öl

Med oberoende småproducent av en viss alkoholvara avses i denna lag en sådan producent av den aktuella alkoholvaran

1. som är juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra producenter av öl,

1. som är juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra producenter av samma typ av alkoholvara,

2. som använder lokaler som är fysiskt skilda från lokaler som används av andra producenter av öl,

2. som använder lokaler som är fysiskt skilda från lokaler som används av andra producenter av samma typ av alkoholvara,

3. som inte producerar på licens, och

4. vars årsproduktion av öl inte överstiger 3 000 000 liter per år.

4. vars årsproduktion av den aktuella alkoholvaran inte överstiger följande nivåer:

a) öl: 3 000 000 liter per år,

b) vin: 100 000 liter per år,

c) andra jästa drycker:

1 500 000 liter per år,

d) mellanklassprodukter: 25 000 liter per år,

¹ Senaste lydelse 2025:102.

² Senaste lydelse 2025:102.

e) etylalkohol: 1 000 liter ren alkohol per år.

Kravet i första stycket 2 gäller inte producenter av etylalkohol.

14 §³

Med årsproduktion avses i denna lag den volym som har producerats under kalenderåret före det år då

1. skattskyldigheten inträder,
2. det ska bedömas om villkoret i 13 § 4 är uppfyllt, eller
2. det ska bedömas om villkoret i 13 § första stycket 4 är uppfyllt, eller
3. det av andra skäl behöver göras en bedömning av årsproduktionen.

15 §⁴

Om två eller flera producenter som var och en uppfyller kraven i 13 § samarbetar med varandra och enbart på grund av detta samarbete inte uppfyller kraven i 13 § 1–3 anses de ändå vara oberoende småbryggerier om deras sammanlagda årsproduktion av öl inte överstiger 3 000 000 liter per år. I så fall ska årsproduktionen för var och en av dem anses uppgå till deras sammanlagda årsproduktion av öl.

Om två eller flera producenter som var och en uppfyller kraven i 13 § samarbetar med varandra och enbart på grund av detta samarbete inte uppfyller kraven i 13 § första stycket 1–3 anses de ändå vara oberoende småproducenter om deras sammanlagda årsproduktion av den aktuella alkoholvaran inte överstiger den nivå som anges i 13 § första stycket 4. I så fall ska årsproduktionen av den aktuella alkoholvaran för var och en av dem anses uppgå till deras sammanlagda årsproduktion av alkoholvaran.

Första stycket gäller inte om samarbetet avser produktion av etylalkohol.

2 kap.

1 §⁵

I detta kapitel finns bestämmelser om

- skatt på öl (2 och 2 a §§),
- skatt på vin (3 §),
- skatt på andra jästa drycker (4 §),
- skatt på mellanklassprodukter (5 §),
- skatt på etylalkohol (6 §),
- undantag från skatteplikt för vissa varor (7–9 §§), och
- skatt på vin (3 och 3 a §§),
- skatt på andra jästa drycker (4–4 b §§),
- skatt på mellanklassprodukter (5 och 5 a §§),
- skatt på etylalkohol (6 och 6 a §§),

³ Senaste lydelse 2025:102.

⁴ Senaste lydelse 2025:102.

⁵ Senaste lydelse 2025:102.

– undantag från skatteplikt i vissa situationer (10–16 §§).

2 a §⁶

För öl som har producerats av *ett* oberoende *småbryggeri* tas skatt i stället ut per liter med

– 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 500 000 liter eller mindre,

– 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 500 000 liter, men inte 750 000 liter,

– 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 750 000 liter, men inte 1 000 000 liter,

– 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 1 000 000 liter, men inte 2 000 000 liter, och

– 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 2 000 000 liter, men inte 3 000 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

3 a §

För vin som har producerats av en oberoende *småproducent* av vin tas skatt i stället ut per liter med

– 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 20 000 liter eller mindre,

– 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 20 000 liter, men inte 40 000 liter,

– 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 40 000 liter, men inte 60 000 liter,

– 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 60 000 liter, men inte 80 000 liter, och

– 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 80 000 liter, men inte 100 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

4 §⁷

Skatt på andra jästa drycker tas ut per liter för

- drycker med en alkoholhalt som överstiger 2,25 men inte 4,5 volymprocent med 10,38 kronor,
- drycker med en alkoholhalt som överstiger 4,5 men inte 7 volymprocent med 15,34 kronor,
- drycker med en alkoholhalt som överstiger 7 men inte 8,5 volymprocent med 21,12 kronor, och
- drycker med en alkoholhalt som överstiger 8,5 men inte 15 volymprocent med 29,58 kronor.

För andra jästa drycker med en alkoholhalt på högst 2,25 volymprocent tas skatt ut med 0 kronor.

Med andra jästa drycker avses varor som hänförs till KN-nr 2206 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 2 eller 2 a § och drycker som hänförs till KN-nr 2204 och 2205 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 3 §, om

Med andra jästa drycker avses varor som hänförs till KN-nr 2206 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 2 eller 2 a § och drycker som hänförs till KN-nr 2204 och 2205 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 3 eller 3 a §, om

1. alkoholhalten överstiger 1,2 men inte 10 volymprocent, eller
2. alkoholhalten överstiger 10 men inte 15 volymprocent och alkoholhalten uteslutande har uppkommit genom jäsning.

4 a §

För andra jästa drycker som har producerats av en oberoende småproducent av sådana drycker tas skatt i stället ut per liter med

– 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 250 000 liter eller mindre,

– 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 250 000 liter, men inte 500 000 liter,

– 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 500 000 liter, men inte 750 000 liter,

– 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 750 000 liter, men inte 1 000 000 liter, och

– 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 1 000 000 liter, men inte 1 500 000 liter.

⁷ Senaste lydelse 2025:102.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

4 b §

De skattenivåer som anges i 4 a § är endast tillämpliga på sådana drycker som har framställts genom jäsning av frukter, bär, grönsaker, honung löst i vatten, eller färsk eller koncentrerad juice av någon av dessa varor. Vid produktionen av sådana drycker får alkohol endast tillsättas i sådan dos som är absolut nödvändig för att späda ut eller upplösa aromer. Tillsatsen av alkohol får inte medföra att alkoholhalten ökar med mer än 1,2 volymprocent eller att produktens karaktär avsevärt förändras.

-

5 §⁸

Skatt på mellanklassprodukter tas ut per liter för

- drycker med en alkoholhalt som inte överstiger 15 volymprocent med 37,34 kronor, och
- drycker med en alkoholhalt som överstiger 15 volymprocent med 61,90 kronor.

Med mellanklassprodukter avses varor som hänförs till KN-nr 2204, 2205 och 2206 men som inte beskattas enligt 2–4 §§ och vars alkoholhalt överstiger 1,2 men inte 22 volymprocent.

Med mellanklassprodukter avses varor som hänförs till KN-nr 2204, 2205 och 2206 men som inte beskattas enligt 2–4 a §§ och vars alkoholhalt överstiger 1,2 men inte 22 volymprocent.

5 a §

För mellanklassprodukter som har producerats av en oberoende småproducent av mellanklassprodukter tas skatt i stället ut per liter med

- 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 5 000 liter eller mindre,
- 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 5 000 liter, men inte 10 000 liter,

– 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 10 000 liter, men inte 15 000 liter,

– 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 15 000 liter, men inte 20 000 liter, och

– 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 20 000 liter, men inte 25 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

6 a §

För etylalkohol som har producerats av en oberoende småproducent av etylalkohol tas skatt i stället ut per liter ren alkohol med

– 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 200 liter ren alkohol eller mindre,

– 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 200 liter ren alkohol, men inte 400 liter,

– 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 400 liter ren alkohol, men inte 600 liter,

– 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 600 liter ren alkohol, men inte 800 liter, och

– 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 800 liter ren alkohol, men inte 1 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänförs till tiden före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 37 kap. 10 a § och 41 kap. 3 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 kap.

10 a §¹

Skatteverket får förelägga den som är eller kan antas vara *ett* oberoende *småbryggeri* enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt att lämna uppgifter av betydelse för kontroll av dess status som oberoende *småbryggeri* eller dess årsproduktion.

Skatteverket får förelägga den som är eller kan antas vara *en* oberoende *småproducent* enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt att lämna uppgifter av betydelse för kontroll av dess status som oberoende *småproducent* eller dess årsproduktion.

41 kap.

3 §²

Revision får göras hos

1. den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078),
2. någon annan juridisk person än ett dödsbo,
3. den som har anmält sig för registrering,
4. den som har ansökt om eller är godkänd för F-skatt,
5. sådant ombud för en beskattningsbar person som inte är etablerad i Sverige och som avses i 6 kap. 2 §,
6. den som har ansökt om godkännande som upplagshavare enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (2022:155) om tobaksskatt eller lagen (2022:156) om alkoholskatt,
7. den som har ansökt om godkännande som registrerad varumottagare enligt lagen om skatt på energi, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt,
8. den som har ansökt om godkännande som skattebefriad förbrukare enligt lagen om skatt på energi eller lagen om alkoholskatt,
9. den som har ansökt om godkännande som registrerad avsändare enligt lagen om skatt på energi, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt,
10. den som har ansökt om godkännande som lagerhållare enligt lagen om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter eller lagen om tobaksskatt,

¹ Senaste lydelse 2025:104.

² Senaste lydelse 2025:1382.

11. den som har ansökt om godkännande som registrerad mottagare eller registrerad EU-handlare enligt lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik,

12. den som har ansökt om godkännande som registrerad distansförsäljare av tuggtobak och övrig tobak enligt lagen om tobaksskatt,

13. den som har ansökt om godkännande för särskild hantering av proviantering till havs enligt 8 kap. 4 § lagen om skatt på energi,

14. den som är eller kan antas vara en rapporteringsskyldig plattformsoperatör enligt 2 kap. 2 eller 3 § lagen (2022:1681) om plattformsoperatörers inhämtande av vissa uppgifter på skatteområdet och hos den som åtagit sig att genomföra de åtgärder för kundkännedom som anges i 6 kap. samma lag för en rapporteringsskyldig plattformsoperatörs räkning,

15. den som är eller kan antas vara *ett* oberoende *småbryggeri* enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt, 15. den som är eller kan antas vara *en* oberoende *småproducent* enligt lagen om alkoholskatt,

16. den som är eller kan antas vara en rapporteringsskyldig leverantör av kryptotillgångstjänster enligt 2 kap. lagen (2025:1377) om inhämtande av vissa uppgifter om kryptotillgångar och hos den som åtagit sig att genomföra granskningsförfarandet som anges i 7 kap. samma lag för en sådan leverantörs räkning, och

17. den som är eller kan antas vara ett rapporteringsskyldigt finansiellt institut enligt 2 kap. 19 § lagen (2015:62) om identifiering av rapporteringspliktiga konton med anledning av FATCA-avtalet eller 2 kap. 21 § lagen (2015:911) om identifiering av rapporteringspliktiga konton vid automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton och hos den som åtagit sig att genomföra granskningsförfarandena som anges i 4–8 kap. i respektive lag för ett rapporteringsskyldigt finansiellt instituts räkning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

3 Ärendet och dess beredning

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, avsnitt 13.17) bedömde regeringen att det bör införas ett system med nedsatt alkoholskatt för drycker från oberoende småproducenter, motsvarande det som finns för öl från oberoende småbryggerier.

Inom Finansdepartementet har promemorian Sänkt alkoholskatt för alkoholvaror från oberoende småproducenter tagits fram.

En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2025/02074).

I denna lagrådsremiss behandlas promemorians förslag.

4 Bakgrund och gällande rätt

Beskattningen av alkohol är delvis harmoniserad inom EU. Reglerna på EU-nivå är uppdelade på flera olika direktiv, bl.a. rådets direktiv 92/83/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker, nedan kallat alkoholskattedirektivet. I direktivet finns regler om att medlemsstaterna får välja att tillämpa nedsatta skattesatser på drycker producerade av små, oberoende producenter. För öl och etylalkohol har reglerna funnits under lång tid och för övriga drycker infördes de 2022. De nedsatta skattesatserna får inte understiga 50 procent av standardskatten och får inte tillämpas på företag vars årsproduktion överstiger vissa nivåer – 20 miljoner liter för öl, 100 000 liter för vin, 1,5 miljoner liter för andra jästa drycker (exempelvis cider) och 25 000 liter för mellanklassprodukter (exempelvis portvin). För etylalkohol (sprit) är nivån 1 000 liter ren alkohol per år. När det gäller andra jästa drycker får de nedsatta skattesatserna enbart tillämpas på drycker som uppfyller vissa krav på ingredienser och produktionssätt. För att en producent ska anses vara oberoende krävs att den är juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra producenter av samma sort alkoholvara och att den inte producerar på licens. För producenter av andra alkoholvaror än etylalkohol finns även ett krav att den använder lokaler som är fysiskt skilda från andra sådana producenters. För andra alkoholvaror än etylalkohol får medlemsstaterna tillåta att två eller fler småproducenter som samarbetar med varandra räknas som en oberoende liten producent, så länge inte deras totala produktion överstiger maxnivåerna.

Inom de ramar som anges i direktivet är medlemsstaterna fria att bestämma nivåerna för nedsättning. De måste dock tillämpas lika för alla producenter av en viss sorts alkoholvara, oavsett var producenten är

etablerad. Om exempelvis öl från ett oberoende svenskt bryggeri ges en viss nedsättning måste även öl från oberoende utländska bryggerier av samma storlek ges samma nedsättning. Generellt gäller även att nedsättningen måste tillämpas lika för olika drycker inom en viss kategori av alkoholvaror. Om exempelvis en medlemsstat väljer att tillämpa en nedsatt skatt för whisky, måste motsvarande nedsättning även tillämpas för gin, rom, vodka och andra typer av etylalkohol. För andra jästa drycker är det dock möjligt att begränsa nedsättningen till vissa typer av drycker.

Om en medlemsstat väljer att tillämpa nedsatt skatt kopplas nedsättningen till dryckerna, oavsett vem som blir skattskyldig för dem. För en alkoholvara som tillverkas utanför ett skatteupplag (se nedan) blir normalt tillverkaren skattskyldig. För en alkoholvara som har tillverkats i ett annat land och sedan fraktas till Sverige beror skattskyldigheten på förhållandet mellan avsändaren och mottagaren, men det är normalt säljaren, mottagaren eller den som deklarerar tull som blir skattskyldig för skatt i Sverige. I praktiken sker dock nästan all yrkesmässig tillverkning, införsel och import inom det s.k. uppskovssystemet. I det kan vissa godkända aktörer, kallade upplagshavare, utan skatt tillverka och flytta alkoholvaror mellan vissa godkända platser, kallade skatteupplag, enligt ett särskilt förfarande. Varorna förblir obesktade tills de lämnar uppskovsförfarandet, vilket normalt sker genom att varorna tas ut ur ett skatteupplag utan att flyttas till ett annat skatteupplag eller vissa särskilt angivna platser. Om exempelvis ett litet oberoende ölbryggeri som är godkänt som upplagshavare tillverkar öl i ett skatteupplag inträder ingen skattskyldighet. Om bryggeriet säljer ölen till en partihandlare som också är godkänd som upplagshavare och flyttar ölen till dennes skatteupplag inträder inte heller någon skattskyldighet. Om partihandlaren sedan säljer ölen till en restaurang som inte är upplagshavare blir partihandlaren skattskyldig när ölen flyttas ur partihandlaren skatteupplag. Det blir i detta fall partihandlaren som får nedsatt alkoholskatt.

Den 1 juli 2025 infördes svenska regler om nedsatt skatt för öl från oberoende småbryggerier. Nedsättningen omfattar öl producerad av producenter vars årsproduktion uppgår till som mest 3 miljoner liter öl. Med årsproduktion avses produktionen av öl under föregående kalenderår. Producenterna som omfattas av nedsättning delas in i fem olika kategorier utifrån sin årsproduktion. Öl från producenter i kategorin med lägst produktion ges skattenedsättning med 50 procent. Nedsättningen minskar sedan stegvis med 10 procentenheter per kategori.

5 Sänkt alkoholskatt på drycker från oberoende småproducenter

5.1 En skattenedsättning införs

Regeringens förslag

Det ska införas ett system för nedsatt skatt på alkoholhaltiga drycker från småproducenter.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft några invändningar mot förslaget.

Branschorganisationen Svenskt Vin, Företagarna, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Länsstyrelsen Jämtlands län, Svenska Must & Cider Producenter, Svenskt Näringsliv, Sveriges Oberoende Bryggerier, Sveriges producenter av alkoholdrycker, Sprit & Vinleverantörsföreningen (SVL), Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) och Visita tillstyrker förslaget, men anser i vissa fall att skattenedsättningen bör vara utformad på annat sätt eller kommenterar specifika delar av utformningen.

Sveriges Bryggerier välkomnar den övergripande ambitionen men anser att det skulle vara önskvärt att utvidga skattereduktionen till samtliga producenter av alkoholdrycker.

Förvaltningsrätten i Falun, Integritetsskyddsmyndigheten, Konkurrentverket, Konsumentverket, Skatteverket, Tillväxtverket och Tullverket har inga invändningar mot förslaget.

Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN), Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SORAD), Folkhälsomyndigheten, Hallands läns nykterhetsförbund och Socialstyrelsen avstyrker förslaget av folkhälsoskäl.

Skälen för regeringens förslag

När skattenedsättningen för öl från oberoende småproducenter infördes var syftet att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för små ölproducenter. Marknaden för försäljning av öl domineras generellt av några få, stora producenter eller producenter som ingår i stora koncerner. Exempelvis kommer ungefär nio tiondelar av all svensk öl som säljs på Systembolaget från något av de fem största svenska bryggerierna. Situationen ser liknande ut även vid produktion av andra alkoholdrycker än öl. Inom kategorin andra jästa drycker är det endast några få stora producenter vars årsproduktion överstiger maxnivåerna i direktivet och de producerar ungefär nio tiondelar av all dryck inom kategorin. För stora producenter uppkommer normalt stordriftsfördelar, vilket medför att

kostnaden per producerad liter generellt blir lägre än för småproducenter. När promemorian om sänkt alkoholskatt för öl från oberoende småbryggerier remitterades ansåg flera remissinstanser att nedsättningen borde gälla andra drycker än öl. För att förbättra de ekonomiska förutsättningarna även för små producenter av andra alkoholdrycker än öl bedöms det sammantaget finnas skäl att införa en motsvarande nedsättning även för dessa.

Flera remissinstanser, däribland *Tillväxtanalys* och *Visita*, tar upp att förslaget kan bidra till att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för små producenter av alkoholdrycker. *Sveriges Oberoende Bryggerier* menar att den tidigare införda skattenedsättningen för öl har haft en tydligt positiv effekt på de svenska oberoende bryggeriernas möjligheter till investeringar, sysselsättning och långsiktig tillväxt. *SVL* anför bl.a. att utvidgningen av skattenedsättningen skapar mer rättvisa förutsättningar för samtliga småskaliga producenter.

När skattesatser för alkohol bestäms måste alltid effekterna för folkhälsan beaktas. Sänkt skatt skapar ett utrymme för leverantören att sänka priset och ett lägre pris riskerar att öka konsumtionen. *CAN*, *SORAD*, *Folkhälsomyndigheten*, *Hallands läns nykterhetsförbund* och *Socialstyrelsen* avstyrker därför promemorians förslag. Regeringen konstaterar att drycker från småproducenter står för en mycket liten del av den totala alkoholförsäljningen i Sverige. Som nämnts ovan domineras marknaden för försäljning av alkoholdrycker generellt av några få, stora producenter eller producenter som ingår i stora koncerner. Alkoholdrycker från småproducenter befinner sig ofta i de övre prissegmenten, och en sänkt skatt bedöms inte påverka prisbildningen på marknaden som helhet i någon större utsträckning. Det är därutöver svårt att bedöma i vilken utsträckning en sänkt skatt skulle användas till att sänka priser. En sänkt skatt kan också, om priserna inte justeras fullt ut, användas till att exempelvis utveckla verksamheten.

Regeringen bedömer det sammantaget som osannolikt att en skattenedsättning skulle resultera i en märkbart högre totalkonsumtion. Effekten på folkhälsan av en skattenedsättning för alkoholdrycker från oberoende småproducenter bedöms därmed kunna hållas mycket liten med rätt utformning av nedsättningen. Regeringen föreslår därför att det införs ett system för nedsatt skatt på även andra alkoholdrycker än öl från småproducenter, dvs. för vin, andra jästa drycker, mellanklassprodukter och etylalkohol.

När det gäller öl benämns småproducenterna ”småbryggerier” i lagtexten. När systemet ska utvidgas till att omfatta andra drycker föreslås att begreppet byts ut mot ”småproducenter”, för att samma begrepp ska kunna användas oavsett vilken dryck som produceras. I lagen (2022:156) om alkoholskatt benämns vidare öl, vin, andra jästa drycker, mellanklassprodukter och etylalkohol som ”alkoholvaror”. Detta begrepp kommer att användas nedan för att hänvisa till dessa kategorier. Även om olika former av alkoholhaltiga drycker är det absolut vanligaste som omfattas kan även andra alkoholhaltiga produkter omfattas av beskattning. Och om en sådan vara produceras av en småproducent gäller samma regler för skattenedsättning som för drycker.

Vissa remissinstanser har även föreslagit andra ändringar. *Sveriges Bryggerier* och *SVL* anser att alkoholskatten bör sänkas generellt. Även

Visita ifrågasätter om den generella nivån på alkoholskatten är rimlig och befogad. *SVL* anser vidare att det bör fattas politiska beslut i syfte att bevara och utveckla Systembolagets detaljhandelsmonopol, och framför allt Systembolagets ”Tillfälligt sortiment lokalt & småskaligt”. *LRF* och *Sveriges Oberoende Bryggerier* anser att den tidigare fastställda volymgränsen för öl bör justeras uppåt. *Hallands läns nykterhetsförbund* anser att den nedsatta alkoholskatten för öl från oberoende småbryggerier ska tas bort. Ingen av dessa frågor omfattas av det nu aktuella lagstiftningsprojektet.

Kommerskollegium rekommenderar att förslaget anmäls till Europeiska kommissionen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter för informationssamhällets tjänster (anmälningsdirektivet). Regeringen instämmer i den bedömningen.

Lagförslag

Förslaget innebär ändringar i 1 kap. 13–15 §§ och 2 kap. 1, 2 a, 4 och 5 §§ lagen (2022:156) om alkoholskatt samt att det införs fyra nya paragrafer, 3 a, 4 a, 5 a och 6 a §§, i 2 kap. samma lag.

5.2 Hur stora producenter omfattas?

Regeringens förslag

Skattenedsättningen ska omfatta alkoholvaror producerade av producenter vars årsproduktion uppgår till som mest

- 100 000 liter vin,
- 1,5 miljoner liter andra jätta drycker,
- 25 000 liter mellanklassprodukter, eller
- 1 000 liter ren alkohol för etylalkohol.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna är positiva till eller har inte lämnat några synpunkter på de föreslagna volymgränserna.

LRF, *Svenskt Näringsliv* och *Visita* är positiva till att alkoholskattedirektivets högsta tillåtna volymgränser används. *Visita* noterar dock att produktionsgränserna skiljer sig från gårdsförsäljningens produktionsgränser och framför även, med instämmande från *Företagarna*, att det bör införas en undantagsbestämmelse för att skydda småproducenter som behöver producera om volymer.

Sveriges Oberoende Bryggerier anser att de föreslagna volymgränserna är för lågt satta. *Sveriges producenter av alkoholdrycker* anser att volymgränserna för etylalkohol är orealistiskt låga.

Skälen för regeringens förslag

När ett system för nedsatt skatt på alkoholvaror från småproducenter ska utformas blir den första frågan hur stora producenter som ska omfattas av en nedsättning. För öl är gränsen 3 miljoner liter per år. Även om alkoholskattedirektivet tillåter att producenter med en årsproduktion upp till 20 miljoner liter öl per år omfattas av nedsättningen bedömdes 3 miljoner liter öl per år vara en lämplig nivå eftersom den utesluter storskalig industriell produktion samtidigt som den ger mindre bryggerier en viss möjlighet att växa utan att bli av med nedsättningen (prop. 2024/25:47 s. 16).

Som nämnts i avsnitt 4 är de maximala nivåerna som får omfattas av nedsättning betydligt lägre för andra alkoholvaror jämfört med öl. För vin är gränsen 100 000 liter per år, för andra jästa drycker 1,5 miljoner liter per år och för mellanklassprodukter 25 000 liter per år. För etylalkohol är nivån 1 000 liter ren alkohol per år. Dessa nivåer omfattar enbart småskalig produktion. Det finns alltså inget behov av att nationellt ha lägre gränser. Det föreslås därför att skattenedsättningen ska omfatta alkoholvaror producerade av producenter vars årsproduktion uppgår till som mest 100 000 liter vin, 1,5 miljoner liter andra jästa drycker, 25 000 liter mellanklassprodukter eller 1 000 liter ren alkohol för etylalkohol.

Att gränsen för etylalkohol anges i liter ren alkohol innebär att man behöver räkna om produktionen från de faktiska varorna som produceras till ren alkohol. Exempelvis anses en producent som har producerat 1 000 liter gin med en alkoholhalt om 40 volymprocent och 500 liter rom med en alkoholhalt om 35 volymprocent ha en årsproduktion om 575 liter ren alkohol ($1\,000 \times 0,40 + 500 \times 0,35$).

SVL och Sveriges producenter av alkoholdrycker menar att alkoholskattedirektivets produktionsgränser för vissa drycker, i synnerhet etylalkohol, är för lågt satta för att på ett meningsfullt sätt kunna gynna en växande småskalig destillerinäring. SVL, Sveriges producenter av alkoholdrycker, *Företagarna*, och *Branschorganisationen Svenskt Vin* anser att regeringen ska verka för en uppdatering av alkoholskattedirektivet för att höja produktionsgränserna. Regeringen konstaterar att de förslagna produktionsgränserna motsvarar de maximala nivåer som anges i direktivet i dess nuvarande lydelse vilket förhindrar en utvidgning till större producenter. Något förslag till ändring av alkoholskattedirektivet finns inte.

I reglerna om nedsatt skatt för öl från oberoende småbryggerier avses med årsproduktion produktionen av öl under föregående kalenderår. Regeringen anser att det inte finns skäl att använda någon annan definition av årsproduktionen för andra alkoholvaror. Regeringen anser vidare, till skillnad från *Visita* och *Företagarna*, inte att det finns skäl att införa en undantagsbestämmelse för situationer där en småproducent blir tvungen att producera om alkoholvaror på grund av t.ex. produktionsfel. Regeringen konstaterar att årsproduktionen är kopplad till den mängd av alkoholvaran som har producerats under ett visst år. Vad som sedan händer med varan påverkar inte årsproduktionen. Det spelar således inte någon roll om varan efter produktionen säljs i Sverige, exporterats till utlandet eller förstörs (jfr prop. 2024/25:47 s. 17).

Lagförslag

Förslaget innebär ändringar i 1 kap. 13 § lagen (2022:156) om alkoholskatt.

5.3 Utformningen av nedsättningen

Regeringens förslag

Producenterna som ges nedsättning ska delas in i fem olika kategorier utifrån sin årsproduktion. Alkoholvaror från producenter i kategorin med lägst produktion ska ges skattenedsättning med 50 procent. Nedsättningen ska sedan minska stegvis med 10 procentenheter per kategori.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter i denna del.

Tillväxtanalys anser att det faktum att förslaget följer samma struktur som systemet för öl skapar enhetlighet och förutsebarhet. *Tillväxtanalys* menar även att de fem kategorierna ger en balanserad avvägning mellan enkelhet och precision.

Branschorganisationen Svenskt Vin och *LRF* anser att modellen i fråga om vin bör ges bredare intervall och färre steg, med en lägsta nedsättning om 30 procent. *SVL* menar att de föreslagna nedtrappningsmodellerna bör slopas för producenter av etylalkohol, mellanklassprodukter och vin.

Skälen för regeringens förslag

Det finns flera möjliga utformningar av en nedsättning. Den enklaste varianten är att alla producenter upp till den maximala storleken ges samma nedsättning. Fördelen med ett sådant system är att det är enkelt att tillämpa. En nackdel är att det inte tar hänsyn till skillnaderna i storlek mellan olika småproducenter. Förutsättningarna för en ciderproducent som producerar 100 000 liter cider skiljer sig exempelvis betydligt från en som producerar 1 miljon liter cider. En annan nackdel är att det skapar en tröskeffekt när en producent växer över maxnivån. Att gå från exempelvis halv skatt på all dryck av en viss sort som produceras till full skatt på all dryck av samma sort innebär att en producent kortsiktigt förlorar på att växa. Det riskerar även att skapa snedvridningar i konkurrensen eftersom producenter med relativt likvärdiga förutsättningar kan få stora skillnader i skattenivå, beroende på om deras produktion är precis över eller precis under gränsen.

För att begränsa nackdelarna kan man i stället tänka sig ett system med flera olika nivåer av nedsättning, baserade på producentens årsproduktion. En större producent får då lägre skattenedsättning än en mindre. Ju fler

nivåer systemet har, desto mer beaktas skillnaderna i storlek mellan olika producenter och desto mindre tröskeleffekter uppkommer. Men fler nivåer ökar också systemets komplexitet. Den mest långtgående varianten av ett system med flera nivåer är ett där varje producent får en individuell skattesats, baserat på dess exakta årsproduktion uträknat med en eller flera matematiska formler. Systemet har förutsättningar att i princip helt eliminera tröskeleffekterna av att växa. Det riskerar dock att bli mycket komplext och administrativt betungande, både för de skattskyldiga och Skatteverket. Systemet kräver information om producentens exakta årsproduktion på liternivå. Den skattskyldige, som kan vara någon annan än producenten själv, kan inte läsa av skattesatsen i en tabell utan måste räkna fram den utifrån de matematiska formler som bestämmer skattenivån. En felräkning eller avrundning medför att fel skatt betalas, vilket innebär en förhållandevis hög risk för omedvetna fel. Systemet innebär också att det inte är möjligt att avgöra vilken skattesats som är tillämplig innan den exakta årsproduktionen är fastställd, vilket försvårar planering.

Nedsättningen för öl från oberoende småbryggerier är utformad på så sätt att producenterna som omfattas av nedsättning ska delas in i fem olika kategorier utifrån sin årsproduktion. Öl från producenter i kategorin med lägst produktion ges skattenedsättning med 50 procent, öl från producenter i kategorin med näst lägst produktion ges skattenedsättning med 40 procent, och så vidare. När systemet ska utökas till att omfatta andra alkoholvaror kan det vara lämpligt att ha en liknande utformning.

Branschorganisationen Svenskt Vin och *LRF* har framfört att modellen i fråga om vin bör ges bredare intervall och färre steg, med en lägsta nedsättning om 30 procent. *SVL* menar i stället att de föreslagna nedtrappningsmodellerna helt bör slopas för producenter av etylalkohol, mellanklassprodukter och vin.

Regeringen konstaterar att liksom för öl utgör en uppdelning i fem olika kategorier en avvägning mellan ett enkelt men oexakt system med bara en nedsatt nivå och ett komplext men mer exakt system med många nivåer. Sammantaget bedömer regeringen att ett system med endast en nivå medför för stora nackdelar. Även med ett system med tre nivåer som föreslås av bl.a. *LRF* uppstår tröskeleffekter. Ett system med fem nivåer håller nere nackdelar i form av tröskeleffekter samtidigt som det är relativt lättillämpat för både de skattskyldiga och Skatteverket. Att ha liknande utformning för öl som för andra alkoholvaror minskar även den administrativa bördan och skapar ett mer lättbegripligt system. Regeringen anser, liksom *Tillväxtanalys*, att en uppdelning i fem nivåer ger en balanserad avvägning mellan enkelhet och precision.

Samttaget föreslår regeringen att producenterna som omfattas av nedsättning ska delas in i fem olika kategorier utifrån sin årsproduktion. Alkoholvaror från producenter i kategorin med lägst produktion föreslås ges skattenedsättning med 50 procent. Nedsättningen minskar sedan stegvis med 10 procentenheter per kategori.

Lagförslag

Förslaget innebär att det införs fyra nya paragrafer, 3 a, 4 a, 5 a och 6 a §§, i 2 kap. lagen (2022:156) om alkoholskatt.

5.4 Krav för att omfattas av nedsättningen

Regeringens förslag

Nedsättningen ska enbart gälla alkoholvaror från producenter som är juridiskt och ekonomiskt oberoende från andra producenter av samma kategori alkoholvaror och dessutom inte tillverkar på licens. För andra alkoholvaror än etylalkohol ska det även krävas att producenten använder lokaler som är fysiskt skilda från andra producenter av samma kategori alkoholvaror. Om två eller fler småproducenter av någon annan alkoholvara än etylalkohol samarbetar ska de räknas som en oberoende småproducent, så länge deras totala produktion inte överstiger maxnivåerna. Nedsättningen ska inte gälla om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

För alkoholvaror inom kategorin andra jästa drycker ska nedsättningen endast gälla drycker som har framställts genom jäsnings av frukter, bär, grönsaker, honung löst i vatten, eller genom jäsnings av färsk eller koncentrerad juice som framställts av de nämnda varorna. Vid produktionen av dryckerna ska alkohol endast få ha tillsatts i sådan dos som är absolut nödvändig för att späda ut eller upplösa aromer. Tillsättningen av alkohol ska inte få medföra att alkoholhalten ökar med mer än 1,2 volymprocent eller att produktens karaktär avsevärt förändras.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter i denna del.

Branschorganisationen Svenskt Vin, LRF och Svenska Must- och Ciderproducenter efterfrågar tydlig vägledning och tolkning av bestämmelserna.

Skälen för regeringens förslag

Alkoholproducenten måste vara oberoende

I alkoholskattedirektivet finns, som nämns i avsnitt 4, vissa begränsningar för i vilka fall nedsatt skatt får tillämpas. En sådan begränsning är att en nedsättning enbart får tillämpas på oberoende producenter. I direktivet definieras detta som att producenten måste vara juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra producenter av samma kategori alkoholvaror och inte får tillverka på licens. För andra alkoholvaror än etylalkohol finns även ett krav på att producenten måste använda lokaler som är fysiskt skilda från andra producenter av samma kategori alkoholvaror. Begränsningarna har tolkats av EU-domstolen i målen *Glückauf Brauerei GmbH*, C-83/08, EU:C:2009:228 och *Brasserie Bouquet*, C-285/14, EU:C:2015:353. Europeiska kommissionen har dessutom i september 2023 publicerat

förklarande anmärkningar om tolkningen av dessa begränsningar. De senare är visserligen inte bindande för medlemsstaterna, men kan ändå användas som stöd vid tolkningen. Eftersom begränsningarna i direktivet är en förutsättning för att få tillämpa nedsatt skatt föreslår regeringen att nedsättningen enbart ska gälla alkoholvaror från producenter som är juridiskt och ekonomiskt oberoende från andra producenter av samma kategori alkoholvaror och dessutom inte tillverkar på licens. Det föreslås även ett krav på att producenter av andra alkoholvaror än etylalkohol använder lokaler som är fysiskt skilda från andra producenter av samma kategori alkoholvara. Kraven är samma som de som i dag gäller för öl från oberoende småbryggerier.

För att en producent ska vara juridiskt och ekonomiskt oberoende ställs krav på ledning och beslutsfattande, innehav av aktier och rösträtt. När det gäller ledning och beslutsfattande får inte andra producenter ha en rätt att tillsätta eller avsätta en majoritet av ledning eller styrelse. När det gäller aktierna får inte någon annan producent, direkt eller indirekt, äga 50 procent eller mer av dessa. Producenten får inte heller på något annat sätt vara ägd av samma person eller bolag som en annan producent. När det gäller rösträtt får inte någon annan producent kontrollera, direkt eller genom överenskommelse med andra, en majoritet av rösterna eller på annat sätt utöva ett dominerande inflytande. När det gäller att lokalerna måste vara fysiskt skilda från andra producenters avses de rum och utrymmen där teknisk utrustning för att producera drycken eller tappa upp den i något förvaringskärl förvaras. Det spelar ingen roll om lokalerna ägs eller hyrs. Om två producenter använder samma lokal, men under olika tidsperioder, hindrar inte det att de anses vara oberoende. Om exempelvis en producent använder en lokal under januari–juni och en annan producent använder samma lokal under september–november anses de två producenterna inte vara beroende av varandra. De får dock inte dela lokaler under samma tidsperiod. Samtliga dessa krav gäller enbart i förhållande till andra producenter av samma kategori alkoholvaror. Ett gindestilleri kan alltså vara oberoende även om 60 procent av dess aktier ägs av en vinproducent, men inte om 60 procent av aktierna ägs av en eller flera producenter av vodka eller whisky (eftersom gin, vodka och whisky alla ingår i kategorin etylalkohol). På samma sätt kan ett ölbryggeri anses vara oberoende även om det delar lokaler med en ciderproducent. Kravet på skilda lokaler gäller inte för producenter av etylalkohol. Två spritdestillerier kan alltså dela lokaler utan att det påverkar deras status som oberoende.

Vidare krävs att producenten inte får tillverka på licens. För att anses vara oberoende får en producent inte utnyttja någon form av patent, varumärke eller tillverkningsprocess som ägs av någon annan. Bedömningen sker för varje alkoholsort för sig. Om en producent exempelvis tillverkar både öl och cider, och tillverkar cidern på licens, kan den anses vara en oberoende småproducent av öl om övriga krav är uppfyllda. Om en producent producerar en viss sorts alkoholvara på licens innebär det dock att alla alkoholvaror i samma kategori undantas från möjligheten till nedsatt skatt, och inte enbart den licensierade varan. Om ett ölbryggeri exempelvis tillverkar 20 000 liter öl på licens och 80 000 liter öl utan licens undantas hela produktionen om 100 000 liter öl från möjligheten till nedsättning.

Samarbete mellan småproducenter

För andra alkoholvaror än etylalkohol finns i alkoholskattedirektivet en möjlighet för medlemsstaterna att tillåta att två eller fler småproducenter som samarbetar med varandra räknas som en oberoende liten producent, så länge inte deras totala produktion överstiger maxnivåerna. Regeringen föreslår att det införs ett sådant system. Det innebär att alkoholvarorna från två eller fler samarbetande småproducenter får nedsatt skatt trots att producenterna är beroende av varandra, så länge deras totala årsproduktion inte överskrider maxnivån för den aktuella alkoholvaran. De får dock inte vara beroende av någon större producent av samma kategori alkoholvaror. Att de samarbetande producenterna ska räknas som en oberoende liten producent innebär att när det ska avgöras vilken skattenedsättning deras alkoholvaror har rätt till anses årsproduktionen för samtliga samarbetande småproducenter uppgå till deras sammanlagda årsproduktion av den aktuella alkoholvaran. De hanteras emellertid separat i andra hänseenden. De deklarerar och betalar skatt var för sig. Det är enbart sådana samarbeten som innebär att producenterna anses beroende av varandra som omfattas av regeln. Om exempelvis två oberoende vinproducenter delar en monter på en mäsса påverkar inte det deras status som oberoende. Specialregeln behöver därför inte tillämpas och deras årsproduktion beräknas för varje producent för sig. Som nämnts ovan omfattar specialregeln för samarbete mellan småproducenter inte producenter av etylalkohol. Om två eller flera småproducenter av etylalkohol samarbetar på ett sätt som innebär att de inte anses vara oberoende omfattas deras produkter alltså inte av skattenedsättningen.

Ett exempel kan illustrera hur skatten beräknas för samarbetande producenter. A är en oberoende småproducent av vin med en årsproduktion om 20 000 liter. B är en oberoende småproducent av vin med en årsproduktion om 30 000 liter. A och B inleder ett samarbete som innebär att A får producera vin på licens från B. Detta skulle normalt innebära att ingen av producenterna ansågs vara oberoende, men genom specialregeln för samarbete mellan småproducenter kan deras vin ändå få nedsatt skatt. För att avgöra vilken nedsättning som blir aktuell anses dock årsproduktionen för både A och B vara 50 000 liter (20 000 + 30 000). Allt vin som produceras av A eller B får därför 30 procents skattenedsättning. Om B skulle börja dela lokaler med den större vinproducenten C, som har en årsproduktion om 300 000 liter, skulle det innebära att varken A, B eller C anses vara oberoende och specialregeln om samarbete mellan småproducenter skulle inte vara tillämplig eftersom A, B och C:s totala årsproduktion överskrider 100 000 liter. Det vin som A, B eller C producerar får därför ingen skattenedsättning.

LRF efterfrågar tydlig vägledning kring begreppet ”fysiskt åtskilda lokaler” och *Svenska Must- och Ciderproducenter* tar upp bl.a. att det är vanligt att ciderproducenter samarbetar och köper tjänster av varandra och att det är viktigt att tolkningen av lagen blir rimlig, lyhörd och lättolkad. *Branschorganisationen Svenskt Vin* tar upp att möjligheten till gemensamt nyttjande av utrustning och speciellt byggda och inredda lokaler är viktigt för små vinproducenter. Regeringen konstaterar att bestämmelserna i fråga om juridiskt och ekonomiskt oberoende, användande av fysiskt skilda lokaler samt samarbete mellan småproducenter motsvarar de som följer av

alkoholskattedirektivet. Bestämmelserna, och begreppen i dessa, ska tolkas på samma sätt inom hela EU. Det är upp till tillämpande myndigheter och nationella domstolar, och i slutändan EU-domstolen att närmare tolka bestämmelserna.

Särskilda bestämmelser vid tillverkning i strid med gällande lagstiftning

Som nämnts ovan är syftet med nedsättningen att förbättra förutsättningarna för oberoende småproducenter av alkohol. Det är ofta fråga om småföretagare som kämpar hårt med sin verksamhet. Det förekommer dock även småskalig produktion av alkohol som inte följer gällande regler. Ett exempel på detta är s.k. hembränning, där personer olagligen tillverkar sprit för eget bruk eller försäljning till andra. Dessa personer betalar normalt inte skatt, eftersom det skulle avslöja deras verksamhet. Men när sådan verksamhet upptäcks beskattas alkoholen. I en sådan situation skulle det vara stötande om alkoholen fick en lägre skattesats på grund av att tillverkningen skett i liten skala. Olaglig tillverkning utgör dock en mycket liten del av den totala produktionen. Ett krav på att beskattningsmyndigheten eller de skattskyldiga ska kontrollera om tillverkningen varit laglig varje gång skattskyldighet inträder skulle därmed bli orimligt betungande. Regeringen föreslår därför att nedsättningen inte ska gälla om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde. Det finns alltså en presumtion för att tillverkningen är laglig. I normalfallet kan därmed både beskattningsmyndigheten och de skattskyldiga utgå från att tillverkningen har varit laglig och alkoholvaran får nedsatt skatt om övriga förutsättningar är uppfyllda. I fallet då en olaglig verksamhet upptäcks av myndigheterna ska dock den lägre skattesatsen inte tillämpas. För alkohol som har producerats i ett annat land torde det i praktiken vara mycket sällsynt att den svenska beskattningsmyndigheten har kännedom om att tillverkningen har skett i strid med det andra landets lagstiftning, men det kan exempelvis bli aktuellt om en utländsk myndighet kontaktar den svenska efter att ha spårat olaglig alkohol som har fraktats till Sverige.

Särskilda krav för alkoholvaror i kategorin andra jästa drycker

För andra jästa drycker finns vissa ytterligare krav i alkoholskattedirektivet. Nedsatt skatt får endast tillämpas på drycker som har framställts genom jäsning av frukter, bär, grönsaker, honung löst i vatten, eller genom jäsning av färsk eller koncentrerad juice som framställts av de ovan nämnda varorna. Vid produktionen av dessa alkoholdrycker får vidare ingen alkohol tillsättas förutom alkohol för att späda ut eller upplösa aromer i sådan dos som är absolut nödvändig, förutsatt att alkoholhalten inte ökar med mer än 1,2 volymprocent och produktens karaktär inte avsevärt förändras. Eftersom dessa krav är en förutsättning för att få tillämpa nedsatt skatt föreslår regeringen att nedsättningen för andra jästa drycker begränsas till att enbart gälla sådana drycker som uppfyller kraven.

Lagförslag

Förslaget innebär ändringar i 1 kap. 13 och 15 §§ och 2 kap. 2 a § lagen (2022:156) om alkoholskatt samt att det införs fem nya paragrafer, 3 a, 4 a, 4 b, 5 a och 6 a §§, i 2 kap. samma lag.

5.5 Skatteverkets och Tullverkets hantering

Regeringens förslag

Skatteverket ska ha möjlighet att förelägga även den som är eller kan antas vara en oberoende småproducent av andra alkoholhaltiga drycker än öl att inkomma med uppgifter om huruvida den är en oberoende småproducent och i så fall vilken årsproduktion den har. Skatteverket ska få göra revision även hos den som är eller kan antas vara en oberoende småproducent av andra alkoholhaltiga drycker än öl.

Regeringens bedömning

Det behövs inte några ändringar i den befintliga lagregleringen om registrering av upplagshavare i Sverige.

Promemorians förslag och bedömning

Förslaget och bedömningen i promemorian stämmer i sak överens med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter i denna del.

Företagarna föreslår att det införs en bestämmelse som skyddar den som gjort vederbörliga undersökningar av småproducentens status.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Skatteverkets tillgång till uppgifter om oberoende småproducenter

De föreslagna reglerna om nedsatt skatt för alkoholvaror producerade av oberoende småproducenter är utformade på så sätt att själva drycken får en lägre skattesats. Det är inte fråga om ett avdrag som den skattskyldige kan välja att göra eller ett frivilligt undantag som kan åberopas av den skattskyldige. Om en viss alkoholvara är producerad av en oberoende småproducent gäller en annan skattesats än om den är producerad av en stor producent eller en producent som inte är oberoende. På samma sätt som gäller för exempelvis alkoholhalt är det i första hand upp till den skattskyldige att beakta detta då skatten ska deklarerar.

I samband med att reglerna om nedsatt skatt för öl producerad av oberoende småbryggerier infördes anförde regeringen att Skatteverket behöver ha tillgång till uppgifter om oberoende småproducenter och deras årsproduktion för att vid behov kunna kontrollera uppgifterna (se prop. 2024/25:47 s. 22). Skatteverket behöver motsvarande kontrollmöjligheter

när bestämmelser om nedsättning av alkoholskatt föreslås gälla även för andra alkoholvaror producerade av oberoende småproducenter.

Bestämmelser om registrering av den som är godkänd som upplagshavare enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt finns i skatteförfarandelagen (2011:1244). För öl från oberoende småbryggerier kompletteras registreringar som upplagshavare i Sverige med uppgift om huruvida aktören anmält att den är ett oberoende småbryggeri och i så fall vilken årsproduktion den har anmält, samt eventuella samarbeten med andra småbryggerier och i så fall deras sammanlagda anmälda årsproduktion. Enligt 2 kap. 3 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, förkortad skattedatabaslagen, får bl.a. underlag för fastställande av skatter och avgifter behandlas i beskattningsdatabasen. Mer exakt vilka uppgifter som registreras regleras på förordnings- och föreskriftsnivå. Vad avser oberoende småbryggerier finns i dag bestämmelser om att upplagshavare som anser sig vara ett oberoende småbryggeri ska anmäla sådana uppgifter till Skatteverket i 5 a och 6 §§ förordningen (2022:183) om alkoholskatt. Av 17 kap. 11 § skatteförfarandeförordningen (2011:1261) följer även att om Skatteverket i ett beslut har haft anledning att göra en bedömning som avviker från en uppgift som har lämnats av en upplagshavare enligt 5 a § eller 6 § första stycket 3 förordningen (2022:183) om alkoholskatt, får Skatteverket markera detta genom en särskild anteckning i anslutning till uppgiften.

När systemet med nedsättning föreslås utvidgas till att omfatta andra alkoholvaror kan det vara lämpligt att hantera informationen om alla små alkoholproducenter på samma sätt. Uppgifter om huruvida en aktör är en oberoende småproducent och i så fall vilken årsproduktion den har behövs för att fastställa korrekt skatt för producentens varor och utgör därmed underlag för fastställande av skatt. Liksom för öl utgör dock en komplettering av en registrering som upplagshavare med dessa uppgifter inte någon form av godkännande som oberoende småproducent. Det innebär inte heller att Skatteverket på något sätt certifierar uppgifterna eller godtar att alkoholvaror från den aktuella producenten är berättigade till nedsatt skatt. Det är enbart en registrering av att producenten anser sig uppfylla kraven och vilken årsproduktion producenten har angett. Prövningen av om en alkoholvara från en viss producent ska få nedsatt skatt görs när skattskyldigheten prövas. Om Skatteverket vid en sådan prövning, eller senare omprövning, inte accepterar uppgiften kan, på motsvarande sätt som i dag görs för små bryggerier, en särskild anteckning om detta göras i anslutning till de registrerade uppgifterna. Även detta är dock en kompletterande uppgift till en befintlig registrering. Det bedöms sammantaget inte finnas något behov av lagändring, utan reglering av registreringen kan ske på förordningsnivå. För utländska småproducenter bedöms det inte behövas något särskilt register.

Enskildas tillgång till uppgifter om oberoende småproducenter

De föreslagna reglerna om nedsatt skatt innebär att den aktör som blir skattskyldig för drycken behöver veta om den är producerad av en oberoende småproducent och i så fall vilken årsproduktion producenten har. Utan dessa uppgifter är det inte möjligt att deklarera korrekt skatt för

den aktuella alkoholvaran. Det innebär att andra än producenterna själva behöver veta vilka som är oberoende småproducenter och vilken årsproduktion de har. Enligt 2 kap. 5 § skattedatabaslagen har enskilda i vissa fall rätt att ta del av de uppgifter som Skatteverket har registrerat i beskattningsdatabasen. I propositionen Framtidens dataskydd vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten (prop. 2025/26:88) föreslås att lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska upphävas och ersättas av en ny lag. Vilka uppgifter som enskilda kan ta del av föreslås dock regleras på förordningsnivå. Ändringarna föreslås träda i kraft den 2 april 2026. På samma sätt som i dag gäller för öl får det anses lämpligt att enskilda har en rätt att få ut uppgifter om huruvida en producent av alkoholvaror anmält att den är en oberoende småproducent och i sådana fall producentens anmälda årsproduktion och eventuell anteckning om att uppgifterna inte har accepterats av Skatteverket vid en prövning. Detta kan dock regleras på förordningsnivå. Som nämnts ovan innebär registreringen inte en prövning av om en dryck från den aktuella producenten är berättigad till nedsatt alkoholskatt. Att en enskild får ut uppgifter om anmäld status som oberoende småproducent och anmäld årsproduktion innebär således inte ett förhandsbesked i fråga om beskattning. Det är enbart ett sätt för en aktör att få reda på om producenten anser att drycken är berättigad till nedsättning och i så fall med hur mycket.

Föreläggande och revision

Eftersom uppgifterna om status som oberoende småproducent och årsproduktion innebär sänkt skatt för deras alkoholvaror har småproducenter normalt ett starkt intresse av att lämna sådana uppgifter till Skatteverket. Om de själva är skattskyldiga för alkoholvaran har uppgifterna en direkt påverkan på den skatt de ska betala och om någon annan är skattskyldig blir det ett försäljningsargument för alkoholvaran att den är berättigad till nedsatt skatt. Om en producent trots detta inte frivilligt inkommer med uppgifterna behöver dock Skatteverket ha möjlighet att hämta in dem. I den utsträckning producenten själv blir skattskyldig för alkoholvaran har Skatteverket enligt befintliga regler möjligheter till föreläggande och revision, eftersom uppgifterna då behövs för att kontrollera de uppgifter som producenten lämnat i sin punktskattedeklaration. I de fall då någon annan blir skattskyldig eller då inhämtandet av uppgiften inte direkt är kopplat till en skattedeklaration finns dock i dag inte några sådana kontrollmöjligheter för andra alkoholvaror än öl. Skatteverket har i dag rätt att både rikta föreläggande mot och genomföra en revision hos ett oberoende småbryggeri. Bestämmelserna behöver utvidgas till att omfatta oberoende småproducenter oavsett av vilken alkoholvara som produceras. Det föreslås därför att Skatteverket ges möjlighet att förelägga den som är eller kan antas vara en oberoende småproducent att inkomma med uppgifter av betydelse för kontroll av dess status som oberoende småproducent eller årsproduktion. Det föreslås även att Skatteverket ska få göra revision hos den som är eller kan antas vara en oberoende småproducent.

Företagarna anför att den föreslagna ordningen där ett företag kan råka ut för krav på ytterligare skatt och skattetillägg om en småproducents

anmälda status vid en kontroll eller revision visar sig inte vara giltig inte är en ordning som lever upp till tillräckliga rättssäkerhetskrav. Företagarna föreslår därför att en bestämmelse införs om att en skattskyldig som inte är den nedsättningsberättigade småproducenten och som har gjort vederbörliga undersökningar av producentens status, inte ska kunna hållas betalningsskyldig för den utevarande skatt som härrör från en felaktig uppgift från producenten. Även *Visita* tar upp att det finns risk för bristande förutsägbarhet och att det är viktigt att regeringen säkerställer tydliga och praktiskt tillämpbara krav på dokumentation. Regeringen konstaterar, såsom anförts ovan, att de föreslagna reglerna är utformade på så sätt att själva drycken får en lägre skattesats. På samma sätt som gäller för exempelvis alkoholhalt är det i första hand upp till den skattskyldige att beakta detta då skatten ska deklarerar. Om det i efterhand visar sig att varorna inte omfattades av bestämmelserna om nedsatt skatt innebär det att skatten skulle ha varit en annan. Regeringen ser inte skäl att införa särskilda bestämmelser om undantag från beskattning om det skulle visa sig att de av producenten lämnade uppgifterna varit felaktiga utan bedömer att det får hanteras enligt gällande bestämmelser i skatteförfarandelagen. Vad avser skattetillägg ger bestämmelserna i 51 kap. skatteförfarandelagen utrymme för att vid behov beakta omständigheterna i det enskilda fallet.

Personuppgiftsbehandling

Registrering och utlämning av uppgifter utgör personuppgiftsbehandling enligt EU:s dataskyddsförordning om uppgifterna avser en fysisk person (artikel 4.1). I de fall de nya uppgifterna avser ett aktiebolag eller handelsbolag kommer behandlingen således inte utgöra personuppgiftsbehandling. I de fall småproducenten drivs som en enskild firma blir uppgifterna om att en producent anmälts som oberoende småproducent samt om anmäld årsproduktion däremot personuppgifter eftersom en enskild firma alltid drivs av en enda fysisk person. Förslaget kan därmed förväntas innebära en viss, mycket begränsad, utökad personuppgiftsbehandling. Det är inte fråga om känsliga personuppgifter. Den rättsliga grunden för personuppgiftsbehandlingen är att den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning (artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning). Den aktuella grunden för behandlingen kommer vidare vara fastställd i den nationella rätten på det sätt som krävs enligt artikel 6.3 b i EU:s dataskyddsförordning. Vid en avvägning mellan den registrerades personliga integritet och behovet av att personuppgiften behandlas anses behandlingen vara proportionerlig.

Hantering hos Tullverket

Tullverket kan i vissa fall bli beskattningsmyndighet. Det gäller bl.a. för alkoholvaror som importeras från ett tredjeland utan att flyttas under uppskovsförfarande från platsen för import och för alkoholvaror som har omhändertagits enligt lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor. Eftersom nästan alla kommersiella transporter av alkohol i praktiken sker under uppskovsförfarande blir Tullverket beskattningsmyndighet främst i de fall då privatpersoner är skattskyldiga. Det är en mycket liten del av den alkohol som konsumeras i Sverige som

är producerad av oberoende småproducenter. Det bedöms att även bland de alkoholvaror som privatpersoner importerar till Sverige på ett sådant sätt att de blir skattskyldiga är det en mycket liten andel som är producerad av oberoende småproducenter. I många fall kommer det att vara uppenbart att alkoholvaran inte är föremål för nedsatt skatt, eftersom den är producerad av stora, internationella aktörer. Det bedöms sammantaget vara relativt få fall där Tullverket kommer att behöva göra en bedömning av om en alkoholvara är producerad av en oberoende småproducent. I dessa fall är det i första hand upp till den skattskyldige att lämna in underlag som visar att alkoholvaran ska beskattas med den lägre skattesatsen.

Lagförslag

Förslaget innebär ändringar i 37 kap. 10 a § och 41 kap. 3 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

Ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026.

Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter i denna del.

Tillväxtanalys rekommenderar att förslaget genomförs enligt föreslaget ikraftträdande den 1 juli 2026.

Skälen för regeringens förslag

Det är angeläget att förslaget träder i kraft så snart som möjligt, för att kunna förbättra förutsättningarna för små producenter av alkoholvaror. Samtidigt innebär förslaget relativt stora tekniska ändringar i skattesystemet, vilket både de skattskyldiga, Skatteverket och Tullverket behöver anpassa sina rutiner för. Skatteverket och Tullverket kan dock utgå från det befintliga systemet för öl från oberoende småbryggerier. Sammantaget bedöms att ett ikraftträdande den 1 juli 2026 ger både myndigheter och de skattskyldiga tillräckligt med tid att anpassa sina verksamheter och regeringen föreslår därför att ändringarna ska träda i kraft detta datum.

Eftersom förslaget medför ändringar i skattesatserna bör de inte ges retroaktiv effekt. Det föreslås därför att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Någon sådan regel bedöms dock inte behövas avseende ändringen i skatteförfarandelagen (2011:1244).

7 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. De offentligfinansiella effekterna till följd av ändrade skatte- och avgiftsregler beräknas i stort i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner (se nedan i avsnitt 7.1 för det avsteg som görs avseende effekter på oregistrerad konsumtion).

Förslagets konsekvenser bedöms inte vara av sådan omfattning att en större utvärdering är nödvändig. Efter ikraftträdandet kan förslaget utvärderas genom en uppföljning av Regeringskansliet tillsammans med exempelvis relevanta myndigheter eller branschorganisationer för att verifiera att syftet uppnåtts och för att oförutsedda konsekvenser av förslaget ska kunna uppdagas. Med anledning av att *Regelrådet* menar att det inte är tydligt vilket syfte som kan följas upp finns det anledning att förtydliga att syftet, som även framgår av avsnitt 5.1, är att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för små producenter av andra alkoholdrycker än öl. Regeringen anser i likhet med Regelrådet att det kan finnas ett värde i att följa upp förslagets administrativa kostnader i relation till förslagets utformning. *LRF* rekommenderar att effekter följs upp för att säkerställa att volymgränserna är proportionerliga, trapporna inte skapar negativa konsekvenser, konkurrensen är neutral gentemot importerade produkter och att administrationen är rimlig. Vid en uppföljning av oförutsedda konsekvenser kan bl.a. ingå att följa upp de konsekvenser som *LRF* lyfter och att de inte är oproportionerligt stora i förhållande till förslagets positiva effekter.

7.1 Offentligfinansiella effekter

Förslaget beräknas minska skatteintäkterna med omkring 10 miljoner kronor år 2026 (delårseffekt eftersom förslaget föreslås träda i kraft 1 juli 2026). Helårseffekten uppgår därefter till omkring 20 miljoner kronor per år. Av den offentligfinansiella effekten härrör omkring 53 procent från sänkt alkoholskatt på andra jästa drycker (bl.a. cider) från småproducenter.

Till grund för beräkningarna ligger prognos över alkoholskatteintäkter från de berörda alkoholdryckerna 2026 och en bedömning av hur stor andel som kommer träffas av sänkt skatt. Bedömningen av vilka volymer som kommer att omfattas av sänkt skatt baseras på bl.a. Systembolagets försäljningsstatistik, uppgifter från CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) över storleken på konsumerad alkohol på

restauranger samt bedömningar om storleken på exporten hos mindre svenska producenter och storleken på försäljningen från mindre producenter från andra länder. I beräkningarna antas, till skillnad mot vad som anges i Finansdepartementets beräkningskonventioner, att förslaget inte påverkar den oregistrerade konsumtionen. Detta framför allt då förslaget inte bedöms påverka prisbildningen på marknaden som helhet.

I vilken grad skattenedsättningen resulterar i ett lägre pris är i grunden en empirisk fråga och prisövervältringen kan också variera mellan producenter och över tid. Om företagen inte sänker sina priser fullt ut kan skatteintäkterna minska mindre än vad som anges i tabellen ovan. Det beror till stor del på att mervärdesskatteintäkterna inte minskar lika mycket vid en mindre sänkning av priserna. Även intäkter från andra skatter, såsom bolagsskatt, skulle kunna påverkas beroende på hur företagen väljer att använda det ökade ekonomiska handlingsutrymme som den sänkta skatten medför. I tabell 7.1 till tabell 7.4 nedan redovisas föreslagna skattesatser för de producerade alkoholdryckerna från en producent inom de olika produktionsintervallen.

Tabell 7.1 Skattesatser för vin med olika alkoholhalter inom de olika produktionsintervallen

Kronor per liter

Produktionsintervall, liter	Skattened- sättning, procent	>2,25– 4,5 %	>4,5– 7 %	>7– 8,5 %	>8,5– 15 %	>15– 18 %
0–20 000	50	5,19	7,76	10,56	14,79	30,95
20 001–40 000	40	6,23	9,20	12,67	17,75	37,14
40 001–60 000	30	7,27	10,74	14,78	20,71	43,33
60 001–80 000	20	8,30	12,27	16,90	23,66	49,52
80 001–100 000	10	9,34	13,81	19,01	26,62	55,71
100 001–	0	10,38	15,34	21,12	29,58	61,90

Tabell 7.2 Skattesatser för andra jästa drycker med olika alkoholhalter inom de olika produktionsintervallen

Kronor per liter

Produktionsintervall, liter	Skattened- sättning, procent	>2,25– 4,5 %	>4,5– 7 %	>7– 8,5 %	>8,5– 15 %	>15– 18 %
0–250 000	50	5,19	7,76	10,56	14,79	30,95
250 001–500 000	40	6,23	9,20	12,67	17,75	37,14
500 001–750 000	30	7,27	10,74	14,78	20,71	43,33
750 001–1 000 000	20	8,30	12,27	16,90	23,66	49,52
1 000 001–1 500 000	10	9,34	13,81	19,01	26,62	55,71
1 500 001–	0	10,38	15,34	21,12	29,58	61,90

Tabell 7.3 Skattesatser för mellanklassprodukter med olika alkoholhalter inom de olika produktionsintervallen

Kronor per liter

Produktionsintervall, liter	Skattenedsättning, procent	>1,2–15 %	>15–22 %
0–5 000	50	18,67	30,95
5 001–10 000	40	22,40	37,14
10 001–15 000	30	26,14	43,33
15 001–20 000	20	29,87	49,52
20 001–25 000	10	33,61	55,71
25 001–	0	37,34	61,90

Tabell 7.4 Skattesatser för etylalkohol inom de olika produktionsintervallen

Kronor per liter ren alkohol

Produktionsintervall, liter ren alkohol	Skattenedsättning, procent	>1,2 %
0–200	50	263,49
200–400	40	316,18
400–600	30	368,88
600–800	20	421,58
800–1 000	10	474,27
1 001–	0	526,97

7.2 Effekter för företagen

Vilka företag som berörs

Det finns primärt två grupper av företag som berörs. Vad gäller ekonomiska effekter antas att den sänkta alkoholskatten i huvudsak påverkar producenterna av berörda alkoholdrycker även om alkoholskatten kan betalas in till staten av andra skattskyldiga, främst upplagshavare (se avsnitt 4). Vad gäller administrativa effekter kommer både producenter och aktörer som enbart är skattskyldiga, exempelvis upplagshavare, att påverkas.

Förslaget innebär att alkoholhaltiga drycker från oberoende producenter, vars årsproduktion understiger en viss volym, får nedsatt alkoholskatt. Den sänkta alkoholskatten gäller både drycker som säljs via Systembolaget och drycker som säljs genom andra kanaler, exempelvis från importörer direkt till restauranger. Den sänkta alkoholskatten gäller också både drycker från svenska producenter och drycker från producenter i andra länder som säljs i Sverige.

Branschen för producenter av alkoholdrycker, andra än öl, domineras av några stora producenter. Enligt Systembolagets försäljningsstatistik 2023 fanns det knappt 400 svenska producenter med försäljning av alkoholdrycker, andra än öl, på Systembolaget. Majoriteten av dessa producenter är mycket små och får sänkt alkoholskatt med förslaget medan några få stora producenter vars drycker inte får sänkt alkoholskatt har en marknadsandel på mer än 90 procent.

Effekter på administrativa kostnader

De administrativa kostnaderna för de berörda företagen påverkas. Eftersom skattenedsättningen enligt förslaget beror på produktionsvolymen i liter behöver producenter och andra skattskyldiga (se avsnitt 5) följa produktionsvolymen för att kunna betala rätt skatt. För framför allt skattskyldiga som hanterar drycker från flera olika producenter, exempelvis partihandlare, kan det bli många olika produktionsnivåer att följa om flera av dryckerna får nedsatt skatt. Detta innebär en ökning i administrativ börda. Att producenterna behöver rapportera produktionsvolym till Skatteverket bedöms också kunna medföra en viss ökning av de administrativa kostnaderna.

Regelrådet anser att det hade varit motiverat med en kort beskrivning av åtgärder för att begränsa förslagets administrativa kostnader för företag. Regeringen bedömer inte att förslaget kommer medföra någon större påverkan på den administrativa bördan för enskilda producenter som behöver uppdatera skattenivåerna i sina system, men skattskyldiga som hanterar flera skattesatser kan komma att påverkas i viss utsträckning. Regeringen kan konstatera att det exempelvis inte är möjligt att göra det frivilligt att tillämpa den lägre skattesatsen, se vidare avsnitt 5.3.

Ekonomiska effekter

Förslagets årliga offentligfinansiella bruttoeffekt på omkring 20 miljoner kronor visar hur mycket alkoholskatten sammantaget minskar för berörda företag.

Alkoholskatten syftar till att minska konsumtionen av alkohol genom att öka priset. Grundtanken med alkoholskatten är således att den vältras över i priset mot privatkonsumenten. Graden av prisövervältring kan dock i praktiken variera både mellan företag och över tid. I den utsträckning den sänkta alkoholskatten övervältras i lägre pris, kan det medföra ökad efterfrågan och därigenom ökad försäljningsvolym för berörda företag. Det skulle på sikt också kunna medföra att mindre producenter tar marknadsandelar från större producenter av liknande alkoholdrycker. Det bedöms dock inte möjligt att kvantifiera eventuella volymförändringar, bl.a. beroende på att priselasticiteten för exempelvis lokalt, hantverksmässigt producerad cider är svår att bedöma.

I den utsträckning den sänkta alkoholskatten inte övervältras i lägre pris, kan i stället det ekonomiska handlingsutrymmet hos företaget öka. Det ökade ekonomiska handlingsutrymmet kan användas till att öka vinstmarginaler eller investera i verksamheten. Sammantaget bedöms förslaget ha en positiv inverkan på berörda företag

Förslaget kan även stimulera till att fler företag startas, exempelvis genom att fler testar sin affärsidé eller utökar sin hobbyverksamhet till heltid. Det saknas uppgifter för att bedöma hur stor denna positiva effekt på nyföretagandet kan vara. Bedömningen är dock att den samlade effekten på nyföretagandet i ekonomin som helhet är begränsad.

Effekter på konkurrens

Förslaget innebär att de ekonomiska förutsättningarna förbättras för de producenter av alkoholdrycker som får sänkt alkoholskatt med förslaget. Denna bedömning delas av flera remissinstanser, bl.a. *Svenskt Näringsliv*. Ur ett konkurrensperspektiv innebär detta samtidigt en relativ försämrning för svenska producenter av samma drycker vars drycker inte får sänkt alkoholskatt eller inte får en lika stor sänkning av alkoholskatten. Denna förändring bör dock ses mot bakgrund av att de producenter vars drycker får sänkt alkoholskatt ofta har konkurrenssnackdelar i jämförelse med de större producenterna på marknaden, eftersom de större företagen normalt sett har stordriftsfördelar som gör att kostnaden per producerad liter blir lägre ju större volymer som produceras.

Marknaden för producenter av alkoholdrycker, andra än öl, karaktäriseras av några stora producenter som står för den absoluta majoriteten av den producerade alkoholdrycken och många betydligt mindre som står för en liten del av produktionen. Vad gäller svenska ciderproducenter är det omkring 90 procent som producerar under 100 000 liter cider per år. Hantverksmässigt framställd cider säljs ofta lokalt på restauranger och på de lokala Systembolagsbutikerna eller så finns dryckerna i beställningssortimentet på Systembolaget. Priset för denna cider är betydligt högre än cider från de absolut största svenska ciderproducenterna på Systembolaget. För en hantverksmässigt framställd cider på 33 cl och en alkoholhalt på 4,5 volymprocent kan priset uppgå till omkring 30 kronor medan priset på en motsvarande cider från en av de största svenska producenterna kan uppgå till omkring 16 kronor på Systembolaget. Vid ett antagande om fullt prisgenomslag och en sänkt alkoholskatt med 50 procent innebär förslaget att priset för den hantverksmässigt framställda cidern minskar med 3,2 kronor, inklusive mervärdesskatt.

Den samlade bedömningen är att alkoholskattesänkningen inte nämnvärt snedvrider konkurrensen mellan mindre producenter vars drycker får sänkt alkoholskatt och producenter vars drycker inte får någon nedsättning alls av skatten. Detta framför allt då drycker från sådana småproducenter utgör en mycket liten andel av marknaden samtidigt som deras produkter även vid full prisövervältring av skattesänkningen är betydligt dyrare än motsvarande lågprisprodukter. Denna bedömning delas av *Tillväxtanalys*.

Regeringen bedömer även att konsumtionen av drycker från mindre producenter som omfattas av förslaget inte påverkas nämnvärt. *SVL* framhäver att dryckeskategoriernas olika stora volymbegränsningar för skattenedsättning inte är konkurrensneutrala mellan dryckeskategorierna men hänvisar samtidigt till att EU:s alkoholskattedirektiv inte tillåter samma volymbegränsningar för de olika dryckeskategorierna.

Regeringens bedömning baseras på antagande att en skattesatsförändring för en viss alkoholvara inte ger upphov till någon förändring av annan registrerad alkoholkonsumtion. Detta antagande, som även används i Finansdepartementets beräkningskonventioner, har bl.a. stöd av resultaten i SOU 2005:25, Gränslös utmaning - alkoholpolitik i ny tid, där ingen sådan effekt hittades.

7.3 Effekter för sysselsättning

Förslaget kan på marginalen leda till att något fler företag startas och att befintliga företag växer något. Det kan i sin tur, på marginalen, ge positiva effekter för sysselsättningen i branschen. Eftersom den offentligfinansiella effekten endast uppgår till omkring 20 miljoner kronor kan en sådan effekt på sysselsättningen i branschen på kort sikt endast vara mycket begränsad.

De individer som kan komma att anställas eller starta företag till följd av förslaget bedöms i huvudsak inte ha någon svag koppling till arbetsmarknaden. Förslaget bedöms därför inte ha några effekter på den varaktiga sysselsättningen i ekonomin som helhet.

7.4 Effekter för Skatteverket, Tullverket och allmänna förvaltningsdomstolar

Förslaget innebär att Skatteverket behöver anpassa deklara-tionsblanketterna och anpassa sina system för producenterna att rapportera produktionsvolymen. Skatteverket behöver också anpassa informationsmaterial och informera producenterna om skyldigheten att lämna uppgifter. Mycket av detta arbete kan dock utgå från det arbete som gjordes då reglerna om nedsatt skatt för öl från oberoende småbryggerier infördes. Eftersom det införs flera nya skattenivåer kommer det i vissa fall att tillkomma bedömningar vilken skattenivå som är tillämplig. Förändringarna kommer att ingå i den anpassning som årligen görs med anledning av ny eller förändrad lagstiftning. *Skatteverket* bedömer att förslaget medför en engångskostnad om ca 400 000 kronor samt en löpande årlig kostnad om ca 250 000 kronor. De tillkommande kostnaderna ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Även Tullverket behöver uppdatera information och blanketter för de fall då Tullverket blir beskattningsmyndighet. Även detta arbete kan dock utgå från det arbete som gjordes då reglerna om nedsatt skatt för öl från oberoende småbryggerier infördes. Kostnaderna för detta ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget bedöms inte medföra några ökade kostnader för andra myndigheter. Eftersom förslaget innebär ytterligare ett bedömningsmoment som i vissa fall ska beaktas vid beskattningen skulle det kunna innebära en viss ökning i antalet överklagade beslut, och därmed även en viss ökning av antalet mål i de allmänna förvaltningsdomstolarna. Det bedöms dock vara en mycket liten andel av målen om alkoholskatt som påverkas, och mål om alkoholskatt är i sig en relativt liten målkategori. Påverkan på den totala mängden mål eller arbetsbelastningen i stort i de

allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms därför vara ytterst begränsad. Eventuella tillkommande utgifter för domstolarna bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

7.5 Effekter för enskilda och för ekonomisk jämställdhet

Eftersom förslaget offentligfinansiella effekt är mycket låg bedöms effekter för enskilda och ekonomisk jämställdhet vara mycket begränsad. Förslaget påverkan beror på i vilken utsträckning skattenedsättningen påverkar priset. En full övervältring av skattenedsättningen innebär lägre pris för konsumenterna.

Konsumtionen av alkohol totalt sett skiljer sig mellan kvinnor och män. I CAN:s rapport Självrapporterade alkoholvanor i Sverige 2004–2023 framgår att män konsumerade nästan dubbelt så stor volym av alkoholdrycker som kvinnor (90 procent mer) år 2023. Det finns även skillnader i vilken typ av dryck kvinnor och män konsumerar. Det saknas dock statistik över hur konsumtionen fördelar sig mellan män och kvinnor vad gäller berörda drycker. Om det är så att män konsumerar mer än kvinnorna av de berörda dryckerna skulle män kunna gynnas i större utsträckning. En sådan påverkan på fördelning bedöms dock vara mycket begränsad då den offentligfinansiella effekten av skattenedsättningen är mycket låg.

När det gäller sysselsättningen inom branschen saknas uppgifter kring fördelningen mellan män och kvinnor. Bedömningen är dock att förslaget inte nämnvärt påverkar den ekonomiska jämställdheten till följd av sin ringa karaktär.

Enskilda kan också påverkas i de fall de blir skattskyldiga för berörda alkoholdrycker från småproducenter vid import eller införsel. Dessa situationer bedöms dock vara sällsynta.

7.6 Effekter på folkhälsa och oregistrerad införsel

Förslaget bedöms inte nämnvärt påverka totalkonsumtionen av alkohol och därmed inte heller folkhälsan. CAN, *Folkhälsomyndigheten*, *Socialstyrelsen* och *SORAD* framhäver det negativa samband som finns mellan prisförändringar på alkoholdrycker och förändringar i försäljningen. CAN framhäver vidare att även små ökningar i den genomsnittliga konsumtionen enligt totalkonsumtionsmodellen medför ökade skadeverkningar i befolkningen, särskilt i socioekonomiskt utsatta grupper.

Regeringens bedömning baseras på att eftersom en ytterst liten andel av alla alkoholdrycker i Sverige får sänkt alkoholskatt är också eventuell påverkan på konsumtionen mycket liten. Det kan illustreras på följande vis. Förslaget bedöms minska intäkterna från alkoholskatt med drygt 0,02 miljarder kronor per år (motsvarar den offentligfinansiella bruttoeffekter per helår). De totala intäkterna från alkoholskatt beräknas för 2026 till 18,3 miljarder. Förslaget innebär således att intäkterna från alkoholskatt

minskar med omkring 1 promille. Berörda produkter bedöms dessutom även vid full prisövervältring fortsatt vara betydligt dyrare än motsvarande lågprisprodukter, varför förslaget inte nämnvärt bör påverka prisbilden på marknaden som helhet. Det är också osäkert i vilken utsträckning som förslaget resulterar i lägre priser.

Förslaget bedöms inte ha några effekter på vare sig smuggling eller oregistrerad införsel, framför allt på grund av att förslaget inte bör påverka prisbilden på marknaden som helhet. Eventuella prissänkningar sker på en mycket begränsad del av marknaden.

7.7 Övriga effekter

Förslaget bedöms inte ha några nämnvärda effekter för miljö, integration, inflation eller det kommunala självstyret.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:156) om alkoholskatt

1 kap.

13 § Med *oberoende småproducent av en viss alkoholvara* avses i denna lag en sådan producent av *den aktuella alkoholvaran*

1. som är juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra producenter av *samma typ av alkoholvara*,

2. som använder lokaler som är fysiskt skilda från lokaler som används av andra producenter av *samma typ av alkoholvara*,

3. som inte producerar på licens, och

4. vars årsproduktion av *den aktuella alkoholvaran* inte överstiger *följande nivåer*:

a) öl: 3 000 000 liter per år,

b) vin: 100 000 liter per år,

c) andra jästa drycker: 1 500 000 liter per år,

d) mellanklassprodukter: 25 000 liter per år,

e) etylalkohol: 1 000 liter ren alkohol per år.

Kravet i första stycket 2 gäller inte producenter av etylalkohol.

Paragrafen innehåller en definition av oberoende småbryggeri. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 4 i alkoholskattedirektivet.

Genom ändringarna i *första stycket* justeras paragrafens tillämpningsområde så att den omfattar småproducenter av alla sorters alkoholvaror, i stället för enbart öl. I paragrafen anges att med oberoende småproducent avses en producent av en viss alkoholvara som uppfyller vissa krav. Kraven anges i fyra punkter.

I *första punkten* anges att producenten måste vara juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra producenter av samma typ av alkoholvara. Detta krav är samma som tidigare har gällt för småbryggerier. För att uppfylla detta ställs krav på ledning och beslutsfattande, innehav av aktier

och rösträtt. När det gäller ledning och beslutsfattande får inte andra producenter ha en rätt att tillsätta eller avsätta en majoritet av ledning eller styrelse. När det gäller aktierna i bolaget får inte någon annan producent, direkt eller indirekt, äga 50 procent eller mer av dessa. Producenten får inte heller på något annat sätt vara ägd av samma person eller bolag som en annan producent. När det gäller rösträtt får inte någon annan producent kontrollera, direkt eller genom överenskommelse med andra, en majoritet av rösterna eller på annat sätt utöva ett dominerande inflytande. Kraven gäller enbart i förhållande till andra producenter av samma typ av alkoholvara. Ett gindestilleri kan alltså vara oberoende även om 60 procent av dess aktier ägs av en vinproducent, men inte om 60 procent av aktierna ägs av en eller flera producenter av vodka eller whisky (eftersom gin, vodka och whisky alla ingår i kategorin etylalkohol).

I *andra punkten* anges att producenten måste använda lokaler som är fysiskt skilda från lokaler som används av andra producenter av samma typ av alkoholvara. Även detta krav är samma som tidigare har gällt för småbryggerier. De lokaler som avses är de rum och utrymmen där teknisk utrustning för att producera alkoholvaran eller tappa upp den i något förvaringskärl förvaras. Det spelar ingen roll om lokalerna ägs eller hyrs. Om två producenter använder samma lokal, men under olika tidsperioder, hindrar inte det att de anses vara oberoende. Om exempelvis en producent använder en lokal under januari–juni och en annan producent använder samma lokal under september–november anses de två producenterna inte vara beroende av varandra. De får dock inte dela lokaler under samma tidsperiod. Kravet gäller enbart i förhållande till andra producenter av samma typ av alkoholvara. En vinproducent kan exempelvis anses vara oberoende även om det delar lokaler med en ciderproducent.

Enligt *tredje punkten* får producenten inte producera på licens. Även detta krav är samma som tidigare har gällt för småbryggerier. Kravet innebär att producenten inte får utnyttja någon form av patent, varumärke eller tillverkningsprocess som ägs av någon annan. Bedömningen sker för varje alkoholsort för sig. Om en producent exempelvis tillverkar både öl och cider, och tillverkar cidern på licens, kan den ändå anses vara en oberoende ölproducent om övriga krav är uppfyllda. Om en producent producerar en viss alkoholvara på licens innebär det dock att alla alkoholvaror i samma kategori undantas från möjligheten till nedsatt skatt, och inte enbart den licensierade varan. Om ett ölbryggeri exempelvis tillverkar 20 000 liter öl på licens och 80 000 liter öl utan licens undantas hela produktionen om 100 000 liter öl från möjligheten till nedsättning.

I *fjärde punkten* anges att producentens årsproduktion av den aktuella alkoholvaran inte får överstiga vissa nivåer. Vad som avses med årsproduktion framgår av 14 §. I underpunkterna a–e finns nivåer för den maximala årsproduktion en producent får ha om den ska anses vara en småproducent. Nivåerna är 3 000 000 liter öl, 100 000 liter vin, 1,5 miljoner liter andra jästa drycker, 25 000 liter mellanklassprodukter eller 1 000 liter ren alkohol för etylalkohol. Att gränsen för etylalkohol anges i liter ren alkohol innebär att man behöver räkna om produktionen från de faktiska dryckerna som produceras till ren alkohol. Exempelvis anses en producent som har producerat 1 000 liter gin med en alkoholhalt om 40 volymprocent och 500 liter rom med en alkoholhalt om 35 volymprocent ha en årsproduktion om 575 liter ren alkohol

(1 000 × 0,40 + 500 × 0,35). Nivåerna räknas för varje typ av alkoholvara för sig. Om en producent producerar 200 000 liter vin och 300 000 liter andra jästa drycker anses den vara en småproducent av andra jästa drycker, men inte av vin.

I det nya *andra stycket* anges att kravet i första stycket 2 inte gäller producenter av etylalkohol. Producenter av etylalkohol kan alltså dela lokaler utan att det påverkar deras status som oberoende småproducent.

Det finns inget krav på att producenten ska vara svensk. Även en utländsk producent kan alltså vara en oberoende småproducent om den uppfyller kraven.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2 och 5.4.

14 § Med årsproduktion avses i denna lag den volym som har producerats under kalenderåret före det år då

1. skattskyldigheten inträder,
2. det ska bedömas om villkoret i 13 § *första stycket* 4 är uppfyllt, eller
3. det av andra skäl behöver göras en bedömning av årsproduktionen.

Paragrafen innehåller en definition av årsproduktion.

I *punkt 2* görs en följdändring med anledning av ändringarna i 13 §.

15 § Om två eller flera producenter som var och en uppfyller kraven i 13 § samarbetar med varandra och enbart på grund av detta samarbete inte uppfyller kraven i 13 § *första stycket* 1–3 anses de ändå vara oberoende *småproducenter* om deras sammanlagda årsproduktion av *den aktuella alkoholvaran* inte överstiger *den nivå som anges i 13 § första stycket 4*. I så fall ska årsproduktionen av *den aktuella alkoholvaran* för var och en av dem anses uppgå till deras sammanlagda årsproduktion av *alkoholvaran*.

Första stycket gäller inte om samarbetet avser produktion av etylalkohol.

Paragrafen innehåller en specialregel om samarbete mellan två oberoende småbryggerier. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 4 i alkoholskattedirektivet.

Genom ändringarna i *första stycket* justeras paragrafens tillämpningsområde så att den omfattar småproducenter av alla sorters alkoholvaror, i stället för enbart öl.

Regeln behandlar situationen då två eller flera producenter som var och en uppfyller kraven i 13 § samarbetar med varandra och enbart på grund av detta samarbete inte uppfyller kraven i 13 § *första stycket* 1–3. Producenterna anses då ändå vara oberoende småproducenter om deras sammanlagda årsproduktion av *den aktuella alkoholvaran* inte överstiger *den nivå som anges i 13 § första stycket 4*. Regeln blir exempelvis tillämplig om två småproducenter av samma sorts alkoholvara är ekonomiskt eller juridiskt beroende av varandra eller delar lokaler eller om en småproducent tillverkar på licens från en annan småproducent av samma sorts alkoholvara. Regeln avser enbart samarbete mellan två eller flera småproducenter. Ingen utav dem får vara beroende av en producent av samma sorts alkoholvara vars årsproduktion överstiger gränsen i 13 § *första stycket* 4 och småproducenternas sammanlagda årsproduktion av *den aktuella alkoholvaran* får inte heller överstiga gränsen. Varje sorts alkoholvara bedöms var för sig. Att en småproducent är beroende av en stor producent av någon annan sorts alkoholvara, exempelvis ett litet

ölbryggeri som är beroende av en stor vinproducent, hindrar alltså inte att regeln blir tillämplig.

När regeln blir tillämplig ska årsproduktionen av den aktuella alkoholvaran för var och en av dem anses uppgå till deras sammanlagda årsproduktion av den aktuella alkoholvaran. Ett exempel kan illustrera hur skatten beräknas för samarbetande producenter.

A är en oberoende småproducent av vin med en årsproduktion om 20 000 liter. B är en oberoende småproducent av vin med en årsproduktion om 30 000 liter. A och B inleder ett samarbete som innebär att A får producera vin på licens från B. Detta skulle normalt innebära att ingen av producenterna ansågs vara oberoende, men genom specialregeln för samarbete mellan småproducenter kan deras vin ändå få nedsatt skatt. För att avgöra vilken nedsättning som blir aktuell anses dock årsproduktionen för både A och B vara 50 000 liter (20 000 + 30 000). Allt vin som produceras av A eller B får därför 30 procents skattenedsättning (jämför 2 kap. 3 a §). Om B skulle börja dela lokaler med den större vinproducenten C, som har en årsproduktion om 300 000 liter, skulle det innebära att varken A, B eller C anses vara oberoende och specialregeln om samarbete mellan småproducenter skulle inte vara tillämplig eftersom A, B och C:s totala årsproduktion överskrider 100 000 liter. Det vin som A, B eller C producerar får därför ingen skattenedsättning.

Det är enbart sådana samarbeten som innebär att producenterna anses beroende av varandra som omfattas av regeln. Om exempelvis två oberoende småproducenter av vin delar en monter på en mässo påverkar inte det deras status som oberoende. Specialregeln behöver därför inte tillämpas och deras årsproduktion beräknas för varje producent för sig.

I det nya *andra stycket* anges att reglerna i första stycket inte gäller om samarbetet avser produktion av etylalkohol. Om två eller flera småproducenter av etylalkohol samarbetar på ett sätt som innebär att de inte anses vara oberoende omfattas deras produkter alltså inte av skattenedsättningen.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

2 kap.

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- skatt på öl (2 och 2 a §§),
- skatt på vin (3 och 3 a §§),
- skatt på andra jästa drycker (4–4 b §§),
- skatt på mellanklassprodukter (5 och 5 a §§),
- skatt på etylalkohol (6 och 6 a §§),
- undantag från skatteplikt för vissa varor (7–9 §§), och
- undantag från skatteplikt i vissa situationer (10–16 §§).

I paragrafen anges kapitlets innehåll.

Genom tillägg anges att det finns bestämmelser om skatt på vin, andra jästa drycker, mellanklassprodukter och etylalkohol även i nya 3 a, 4 a, 4 b, 5 a respektive 6 a §.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

2 a § För öl som har producerats av *en* oberoende *småproducent* av öl tas skatt i stället ut per liter med

- 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 500 000 liter eller mindre,
- 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 500 000 liter, men inte 750 000 liter,
- 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 750 000 liter, men inte 1 000 000 liter,
- 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 1 000 000 liter, men inte 2 000 000 liter, och
- 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 2 000 000 liter, men inte 3 000 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

Paragrafen innehåller regler om skattenedsättning för öl som har producerats av ett oberoende småbryggeri.

Genom ändringen i *första stycket* byts ”ett oberoende småbryggeri” ut mot ”en oberoende småproducent av öl”. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Av det nya *andra stycket* framgår att första stycket inte gäller om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen av ölen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde. Formuleringen innebär att det finns en presumtion för att tillverkningen är laglig och att ölen alltså har rätt till skattenedsättning om övriga förutsättningar är uppfyllda. Varken beskattningsmyndigheten eller den skattskyldige har i detta sammanhang någon skyldighet att undersöka om tillverkningen har skett i enlighet med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde. Att beskattningsmyndigheten ska ”visa” innebär att den ska göra sannolikt att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde, vilket är det normala beviskravet i det ordinarie beskattningsförfarandet (jfr prop. 2002/03:106 s. 118–119). Det är själva tillverkningen som ska ha skett i strid med lagstiftningen för att undantaget ska bli tillämpligt. Att producenten har brutit mot några andra regler, exempelvis avseende marknadsföring eller bokföring, påverkar inte skatten på ölet. Om tillverkningen har skett i Sverige ska den ske i enlighet med bl.a. alkohollagen (2010:1622). Det innebär exempelvis att om beskattningsmyndigheten kan visa att öl har tillverkats utanför hemmet av en producent som inte är godkänd som upplagshavare för tillverkning eller bearbetning av öl och inte heller skattebefriad förbrukare får ölen inte nedsatt skatt (jfr 2 kap. 3 § alkohollagen). Tillverkningen behöver dock inte ha skett i ett skatteupplag. Eftersom det är osannolikt att en tillverkare som inte är godkänd som upplagshavare deklarerar skatt för tillverkningen blir regeln i praktiken främst aktuell om en sådan olaglig tillverkning upptäcks och det är fråga om att beskatta tillverkningen i efterhand. Om tillverkningen har skett utanför Sverige blir ölen undantagen nedsatt skatt om det kan visas att tillverkningen har skett i strid med reglerna i det land där tillverkningen skedde. I praktiken torde det vara mycket sällsynt att den svenska beskattningsmyndigheten har kännedom om att tillverkningen har skett i strid med det andra landets lagstiftning, men det kan exempelvis bli aktuellt om en utländsk myndighet kontaktar den svenska efter att ha spårat olaglig alkohol som har fraktats till Sverige.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1 och 5.4.

3 a § För vin som har producerats av en oberoende småproducent av vin tas skatt i stället ut per liter med

- 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 20 000 liter eller mindre,
- 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 20 000 liter, men inte 40 000 liter,
- 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 40 000 liter, men inte 60 000 liter,
- 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 60 000 liter, men inte 80 000 liter, och
- 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 80 000 liter, men inte 100 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

Paragrafen, som är ny, innehåller regler om skattenedsättning för vin som har producerats av en oberoende småproducent. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 9a i alkoholskattedirektivet.

I första stycket regleras de olika nivåerna av skattenedsättning. För vin som har producerats av en oberoende småproducent tas skatt, i stället för hela den skatt som anges i 3 §, ut med en procentandel av skatten som varierar beroende på producentens årsproduktion. Vad som avses med oberoende småproducent och årsproduktion framgår av 1 kap. 13 respektive 14 §. Nedsättningen gäller oavsett om det är producenten själv eller någon annan aktör som blir skattskyldig för vinet. Bedömningen av om den nedsatta skatten ska tillämpas för ett visst vin görs utifrån förhållandena då skattskyldigheten inträder, både vad avser årsproduktionen och om producenten är en oberoende småproducent. Det innebär exempelvis att om en småproducent av vin blir uppköpt av en stor vinproducent så att den inte längre är oberoende kommer vin från småproducenten inte längre att få nedsatt skatt, även om småproducenten var oberoende när vinet producerades.

Av andra stycket framgår att reglerna i första stycket inte gäller om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen av vinet har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde. Regeln motsvarar 2 kap. 2 a § andra stycket, se kommentaren till den paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1, 5.3 och 5.4.

4 § Skatt på andra jästa drycker tas ut per liter för

- drycker med en alkoholhalt som överstiger 2,25 men inte 4,5 volymprocent med 10,38 kronor,
- drycker med en alkoholhalt som överstiger 4,5 men inte 7 volymprocent med 15,34 kronor,
- drycker med en alkoholhalt som överstiger 7 men inte 8,5 volymprocent med 21,12 kronor, och
- drycker med en alkoholhalt som överstiger 8,5 men inte 15 volymprocent med 29,58 kronor.

För andra jästa drycker med en alkoholhalt på högst 2,25 volymprocent tas skatt ut med 0 kronor.

Med andra jästa drycker avses varor som hänförs till KN-nr 2206 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 2 eller 2 a § och drycker som hänförs till KN-nr 2204 och 2205 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 3 eller 3 a §, om

1. alkoholhalten överstiger 1,2 men inte 10 volymprocent, eller

2. alkoholhalten överstiger 10 men inte 15 volymprocent och alkoholhalten uteslutande har uppkommit genom jäsning.

I paragrafen finns bestämmelser om skattebelopp och vad som avses med andra jästa drycker.

Genom en ändring i *tredje stycket* läggs 3 a § till bland de paragrafer som förhindrar att en dryck räknas som en annan jäst dryck. Om en dryck beskattas som vin anses den alltså inte vara en annan jäst dryck, oavsett om skatt tas ut med fullt belopp enligt 3 § eller med nedsatt belopp enligt 3 a §.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

4 a § *För andra jästa drycker som har producerats av en oberoende småproducent av sådana drycker tas skatt i stället ut per liter med*

– 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 250 000 liter eller mindre,

– 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 250 000 liter, men inte 500 000 liter,

– 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 500 000 liter, men inte 750 000 liter,

– 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 750 000 liter, men inte 1 000 000 liter, och

– 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 1 000 000 liter, men inte 1 500 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

Paragrafen, som är ny, innehåller regler om skattenedsättning för andra jästa drycker som har producerats av en oberoende småproducent. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 13a i alkoholskattedirektivet.

I *första stycket* regleras de olika nivåerna av skattenedsättning. För andra jästa drycker som har producerats av en oberoende småproducent tas skatt, i stället för hela den skatt som anges i 4 §, ut med en procentandel av skatten som varierar beroende på producentens årsproduktion. Vad som avses med oberoende småproducent och årsproduktion framgår av 1 kap. 13 respektive 14 §. Nedsättningen gäller oavsett om det är producenten själv eller någon annan aktör som blir skattskyldig för den andra jästa drycken. Bedömningen av om den nedsatta skatten ska tillämpas för en viss annan jäst dryck görs utifrån förhållandena då skattskyldigheten inträder, både vad avser årsproduktionen och om producenten är en oberoende småproducent. Det innebär exempelvis att om en småproducent av andra jästa drycker börjar dela lokaler med en stor producent av andra jästa drycker så att den inte längre är oberoende kommer andra jästa drycker från småproducenten inte längre att få nedsatt skatt, även om småproducenten var oberoende när drycken producerades.

Av *andra stycket* framgår att reglerna i första stycket inte gäller om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen av den andra jästa drycken har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde. Regeln motsvarar 2 kap. 2 a § andra stycket, se kommentaren till den paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1, 5.3 och 5.4.

4 b § De skattenivåer som anges i 4 a § är endast tillämpliga på sådana drycker som har framställts genom jäsning av frukter, bär, grönsaker, honung löst i vatten, eller färsk eller koncentrerad juice av någon av dessa varor. Vid produktionen av sådana drycker får alkohol endast tillsättas i sådan dos som är absolut nödvändig för att späda ut eller upplösa aromer. Tillsatsen av alkohol får inte medföra att alkoholhalten ökar med mer än 1,2 volymprocent eller att produktens karaktär avsevärt förändras.

Paragrafen, som är ny, innehåller vissa krav för att andra jästa drycker ska omfattas av skattenedsättning enligt 4 a §. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 13a i alkoholskattedirektivet.

Skattenedsättningen enligt 4 a § är endast tillämplig på andra jästa drycker som har framställts genom jäsning av frukter, bär, grönsaker, honung löst i vatten, eller färsk eller koncentrerad juice av någon av dessa varor. Vid produktionen av sådana drycker får alkohol endast tillsättas i sådan dos som är absolut nödvändig för att späda ut eller upplösa aromer. Tillsatsen av alkohol får inte medföra att alkoholhalten ökar med mer än 1,2 volymprocent eller att produktens karaktär avsevärt förändras. Kraven följer direkt av alkoholskattedirektivet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

5 § Skatt på mellanklassprodukter tas ut per liter för

- drycker med en alkoholhalt som inte överstiger 15 volymprocent med 37,34 kronor, och
- drycker med en alkoholhalt som överstiger 15 volymprocent med 61,90 kronor.

Med mellanklassprodukter avses varor som hänförs till KN-nr 2204, 2205 och 2206 men som inte beskattas enligt 2–4 a §§ och vars alkoholhalt överstiger 1,2 men inte 22 volymprocent.

I paragrafen finns bestämmelser om skattebelopp och vad som avses med mellanklassprodukter.

Genom ändringen i *andra stycket* utökas uppräkningsen av de paragrafer som förhindrar att en dryck räknas som en mellanklassprodukt till att även omfatta nya 4 a §. Eftersom uppräkningsen anges som ett intervall kommer även nya 2 a och 3 a §§ att omfattas. Detta innebär att om en dryck beskattas som öl, vin eller annan jäst dryck anses den inte vara en mellanklassprodukt, oavsett om skatt tas ut med fullt eller nedsatt belopp.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

5 a § För mellanklassprodukter som har producerats av en oberoende småproducent av mellanklassprodukter tas skatt i stället ut per liter med

- 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 5 000 liter eller mindre,
- 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 5 000 liter, men inte 10 000 liter,
- 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 10 000 liter, men inte 15 000 liter,
- 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 15 000 liter, men inte 20 000 liter, och
- 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 20 000 liter, men inte 25 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

Paragrafen, som är ny, innehåller regler om skattenedsättning för mellanklassprodukter som har producerats av en oberoende småproducent. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 18a i alkoholskattedirektivet.

I *första stycket* regleras de olika nivåerna av skattenedsättning. För en mellanklassprodukt som har producerats av en oberoende småproducent tas skatt, i stället för hela den skatt som anges i 5 §, ut med en procentandel av skatten som varierar beroende på producentens årsproduktion. Vad som avses med oberoende småproducent och årsproduktion framgår av 1 kap. 13 respektive 14 §. Nedsättningen gäller oavsett om det är producenten själv eller någon annan aktör som blir skattskyldig för produkten. Bedömningen av om den nedsatta skatten ska tillämpas för en viss mellanklassprodukt görs utifrån förhållandena då skattskyldigheten inträder, både vad avser årsproduktionen och om producenten är en oberoende småproducent. Det innebär exempelvis att om en småproducent av mellanklassprodukter börjar producera drycker på licens så att den inte längre är oberoende kommer mellanklassprodukter från småproducenten inte längre att få nedsatt skatt, även om småproducenten var oberoende när produkten producerades.

Av *andra stycket* framgår att reglerna i första stycket inte gäller om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen av mellanklassprodukten har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde. Regeln motsvarar 2 kap. 2 a § andra stycket, se kommentaren till den paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1, 5.3 och 5.4.

6 a § *För etylalkohol som har producerats av en oberoende småproducent av etylalkohol tas skatt i stället ut per liter ren alkohol med*

– 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 200 liter ren alkohol eller mindre,

– 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 200 liter ren alkohol, men inte 400 liter,

– 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 400 liter ren alkohol, men inte 600 liter,

– 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 600 liter ren alkohol, men inte 800 liter, och

– 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 800 liter ren alkohol, men inte 1 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

Paragrafen, som är ny, innehåller regler om skattenedsättning för etylalkohol som har producerats av en oberoende småproducent. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 22 i alkoholskattedirektivet.

I *första stycket* regleras de olika nivåerna av skattenedsättning. För etylalkohol som har producerats av en oberoende småproducent tas skatt, i stället för hela den skatt som anges i 6 §, ut med en procentandel av skatten som varierar beroende på producentens årsproduktion av ren alkohol. Att gränsen för etylalkohol anges i liter ren alkohol innebär att man behöver räkna om produktionen från de faktiska dryckerna som produceras till ren alkohol. Exempelvis anses en producent som har producerat 1 000 liter gin med en alkoholhalt om 40 volymprocent och

500 liter rom med en alkoholhalt om 35 volymprocent ha en årsproduktion om 575 liter ren alkohol ($1\,000 \times 0,40 + 500 \times 0,35$). Vad som avses med oberoende småproducent och årsproduktion framgår av 1 kap. 13 respektive 14 §. Nedsättningen gäller oavsett om det är producenten själv eller någon annan aktör som blir skattskyldig för produkten. Bedömningen av om den nedsatta skatten ska tillämpas för viss etylalkohol görs utifrån förhållandena då skattskyldigheten inträder, både vad avser årsproduktionen och om producenten är en oberoende småproducent. Det innebär exempelvis att om en småproducent av etylalkohol ökar sin årsproduktion så att den inte längre är en småproducent kommer all etylalkohol från producenten inte längre att få nedsatt skatt, även sådan som har producerats då producenten hade lägre årsproduktion.

Av *andra stycket* framgår att reglerna i första stycket inte gäller om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen av etylalkoholen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde. Regeln motsvarar 2 kap. 2 a § andra stycket, se kommentaren till den paragrafen. Notera dock att alkohollagens regler för tillverkning av etylalkohol skiljer sig något från reglerna om tillverkning av t.ex. öl.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1, 5.3 och 5.4.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Av *första punkten* framgår att ändringarna träder i kraft den 1 juli 2026.

Enligt *andra punkten* gäller fortfarande äldre bestämmelser för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Det innebär exempelvis att vin för vilket skattskyldigheten inträder innan den 1 juli 2026 beskattas enligt de äldre reglerna även om deklarationen eller prövningen sker efter ikraftträdandet. Detsamma gäller om ett beslut avseende skattskyldighet som inträtt innan ikraftträdandet omprövas eller överklagas till domstol.

8.2 Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

37 kap.

10 a § Skatteverket får förelägga den som är eller kan antas vara *en* oberoende småproducent enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt att lämna uppgifter av betydelse för kontroll av dess status som oberoende småproducent eller dess årsproduktion.

I paragrafen finns regler om föreläggande mot oberoende småbryggerier.

Genom ändringen justeras regeln så att den omfattar samtliga oberoende småproducenter av alkoholvaror och inte enbart oberoende småbryggerier. Skatteverket får därmed förelägga den som är eller kan antas vara en oberoende småproducent enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt att lämna uppgifter av betydelse för kontroll av dess status som oberoende småproducent eller dess årsproduktion, oavsett vilken sorts alkoholvara

som producenten producerar. Möjligheten till föreläggande gäller oberoende av om producenten är skattskyldig eller inte och kompletteras av bestämmelser om vitesföreläggande i 44 kap. Vad som avses med oberoende småproducent framgår av 1 kap. 13 § lagen om alkoholskatt.

Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

41 kap.

3 § Revision får göras hos

1. den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078),

2. någon annan juridisk person än ett dödsbo,

3. den som har anmält sig för registrering,

4. den som har ansökt om eller är godkänd för F-skatt,

5. sådant ombud för en beskattningsbar person som inte är etablerad i Sverige och som avses i 6 kap. 2 §,

6. den som har ansökt om godkännande som upplagshavare enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (2022:155) om tobaksskatt eller lagen (2022:156) om alkoholskatt,

7. den som har ansökt om godkännande som registrerad varumottagare enligt lagen om skatt på energi, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt,

8. den som har ansökt om godkännande som skattebefriad förbrukare enligt lagen om skatt på energi eller lagen om alkoholskatt,

9. den som har ansökt om godkännande som registrerad avsändare enligt lagen om skatt på energi, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt,

10. den som har ansökt om godkännande som lagerhållare enligt lagen om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter eller lagen om tobaksskatt,

11. den som har ansökt om godkännande som registrerad mottagare eller registrerad EU-handlare enligt lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik,

12. den som har ansökt om godkännande som registrerad distansförsäljare av tuggtobak och övrig tobak enligt lagen om tobaksskatt,

13. den som har ansökt om godkännande för särskild hantering av proviantering till havs enligt 8 kap. 4 § lagen om skatt på energi,

14. den som är eller kan antas vara en rapporteringsskyldig plattformsoperatör enligt 2 kap. 2 eller 3 § lagen (2022:1681) om plattformsoperatörers inhämtande av vissa uppgifter på skatteområdet och hos den som åtagit sig att genomföra de åtgärder för kundkännedom som anges i 6 kap. samma lag för en rapporteringsskyldig plattformsoperatörs räkning,

15. den som är eller kan antas vara *en* oberoende *småproducent* enligt lagen om alkoholskatt,

16. den som är eller kan antas vara en rapporteringsskyldig leverantör av kryptotillgångstjänster enligt 2 kap. lagen (2025:1377) om inhämtande av vissa uppgifter om kryptotillgångar och hos den som åtagit sig att genomföra granskningsförfarandet som anges i 7 kap. samma lag för en sådan leverantörs räkning, och

17. den som är eller kan antas vara ett rapporteringsskyldigt finansiellt institut enligt 2 kap. 19 § lagen (2015:62) om identifiering av rapporteringspliktiga konton med anledning av FATCA-avtalet eller 2 kap. 21 § lagen (2015:911) om identifiering av rapporteringspliktiga konton vid automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton och hos den som åtagit sig att genomföra granskningsförfarandena som anges i 4–8 kap. i respektive lag för ett rapporteringsskyldigt finansiellt instituts räkning.

I paragrafen anges hos vem revision får göras.

Genom ändringen i *punkt 15* justeras regeln så att den omfattar samtliga oberoende småproducenter av alkoholvaror och inte enbart oberoende småbryggerier. Skatteverket får därmed göra revision hos den som är eller kan antas vara en oberoende småproducent enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt, oavsett vilken sorts alkoholvara som produceras. Regeln blir aktuell då någon annan än producenten är skattskyldig, exempelvis om en partihandlare blir skattskyldig för en alkoholvara från producenten och anger att den är berättigad till nedsatt skatt. Vad som avses med oberoende småproducent framgår av 1 kap. 13 § lagen om alkoholskatt. Utöver ändringen av vilka som omfattas av punkten görs även en redaktionell ändring.

För vilka syften Skatteverket får besluta om revision regleras i 2 §.

Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

Sammanfattning av promemorian Sänkt alkoholskatt för alkoholvaror från oberoende småproducenter

Den 1 juli 2025 infördes svenska regler om nedsatt skatt för öl från oberoende småbryggerier. I denna promemoria finns förslag om nedsatt alkoholskatt för andra alkoholvaror från oberoende småproducenter. Det föreslås att nedsättningen ska omfatta alkoholvaror producerade av producenter vars årsproduktion uppgår till som mest 100 000 liter vin, 1,5 miljoner liter andra jästa drycker, 25 000 liter mellanklassprodukter eller 1 000 liter ren alkohol för etylalkohol. Producenterna som omfattas av nedsättning delas in i fem olika kategorier utifrån sin årsproduktion. Alkoholvaror från producenter i kategorin med lägst produktion ges skattenedsättning med 50 procent. Nedsättningen minskar sedan stegvis med 10 procentenheter per kategori.

Nedsättningen föreslås enbart gälla alkoholvaror från producenter som är juridiskt och ekonomiskt oberoende från andra producenter av samma kategori alkoholvaror och dessutom inte tillverkar på licens. För andra alkoholvaror än etylalkohol krävs även att producenten måste använda lokaler som är fysiskt skilda från andra producenter av samma kategori alkoholvaror. Om två eller fler småproducenter av någon annan alkoholvara än etylalkohol samarbetar räknas de som en oberoende liten producent, så länge inte deras totala produktion överstiger maxnivåerna. Nedsättningen gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

För andra jästa drycker gäller nedsättningen endast drycker som har framställts genom jäsning av frukter, bär, grönsaker, honung löst i vatten, eller genom jäsning av färsk eller koncentrerad juice som framställts av de ovannämnda varorna. Vid produktionen får alkohol endast tillsättas i sådan dos som är absolut nödvändig för att späda ut eller upplösa aromer. Tillsatsen av alkohol får inte medföra att alkoholhalten ökar med mer än 1,2 volymprocent eller att produktens karaktär avsevärt förändras.

Skatteverket ska ges möjlighet att förelägga den som är eller kan antas vara en oberoende småproducent att inkomma med uppgifter om huruvida den är en oberoende småproducent och i så fall vilken årsproduktion den har. Skatteverket får revidera den som är eller kan antas vara en oberoende småproducent i syfte att kontrollera uppgifterna i en skattedeklaration.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:156) om alkoholskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:156) om alkoholskatt

dels att 1 kap. 13 och 15 §§, 2 kap. 1, 2 a, 4 och 5 §§ och rubriken närmast före 1 kap. 13 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 2 kap. 3 a, 4 a, 4 b, 5 a och 6 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Särskilda definitioner för
oberoende småbryggerier¹¹

Särskilda definitioner för
oberoende småproducenter

13 §¹²

Med oberoende småbryggeri avses i denna lag en sådan producent av *öl*

1. som är juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra producenter av *öl*,

2. som använder lokaler som är fysiskt skilda från lokaler som används av andra producenter av *öl*,

3. som inte producerar på licens, och

4. vars årsproduktion av *öl* inte överstiger 3 000 000 liter per år.

Med oberoende småproducent av *en viss alkoholvara* avses i denna lag en sådan producent av *den aktuella alkoholvaran*

1. som är juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra producenter av *samma typ av alkoholvara*,

2. som använder lokaler som är fysiskt skilda från lokaler som används av andra producenter av *samma typ av alkoholvara*,

3. som inte producerar på licens, och

4. vars årsproduktion av *den aktuella alkoholvaran* inte överstiger *den nivå som anges i andra stycket*.

Den nivå som avses i första stycket är för

– *öl*: 3 000 000 liter per år,

– *vin*: 100 000 liter per år,

– *andra jästa drycker*: 1 500 000 liter per år,

– *mellanklassprodukter*: 25 000 liter per år,

– *etylalkohol*: 1 000 liter ren alkohol per år.

¹¹ Senaste lydelse 2025:102.

¹² Senaste lydelse 2025:102.

Kravet i första stycket 2 gäller inte producenter av etylalkohol.

15 §¹³

Om två eller flera producenter som var och en uppfyller kraven i 13 § samarbetar med varandra och enbart på grund av detta samarbete inte uppfyller kraven i 13 § 1–3 anses de ändå vara oberoende *småbryggerier* om deras sammanlagda årsproduktion av *öl* inte överstiger 3 000 000 liter per år. I så fall ska årsproduktionen för var och en av dem anses uppgå till deras sammanlagda årsproduktion av *öl*.

Om två eller flera producenter som var och en uppfyller kraven i 13 § samarbetar med varandra och enbart på grund av detta samarbete inte uppfyller kraven i 13 § 1–3 anses de ändå vara oberoende *småproducenter* om deras sammanlagda årsproduktion av *den aktuella alkoholvaran* inte överstiger *den nivå som anges i 13 § andra stycket*. I så fall ska årsproduktionen av *den aktuella alkoholvaran* för var och en av dem anses uppgå till deras sammanlagda årsproduktion av *alkoholvaran*.

Första stycket gäller inte om samarbetet avser produktion av etylalkohol.

2 kap.

1 §¹⁴

I detta kapitel finns bestämmelser om

- skatt på *öl* (2 och 2 a §§),
- skatt på *vin* (3 §),
- skatt på andra jästa drycker (4 §),
- skatt på mellanklassprodukter (5 §),
- skatt på etylalkohol (6 §),
- undantag från skatteplikt för vissa varor (7–9 §§), och
- undantag från skatteplikt i vissa situationer (10–16 §§).

2 a §¹⁵

För *öl* som har producerats av *ett* oberoende *småbryggeri* tas skatt i stället ut per liter med

- 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 500 000 liter eller mindre,
- 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 500 000 liter, men inte 750 000 liter,

För *öl* som har producerats av *en* oberoende *småproducent* av *öl* tas skatt i stället ut per liter med

¹³ Senaste lydelse 2025:102.

¹⁴ Senaste lydelse 2025:102.

¹⁵ Senaste lydelse 2025:102.

- 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 750 000 liter, Bilaga 2
men inte 1 000 000 liter,
– 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 1 000 000 liter,
men inte 2 000 000 liter, och
– 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 2 000 000 liter,
men inte 3 000 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

3 a § För vin som har producerats av en oberoende småproducent av vin tas skatt i stället ut per liter med
– 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 20 000 liter eller mindre,
– 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 20 000 liter, men inte 40 000 liter,
– 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 40 000 liter, men inte 60 000 liter,
– 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 60 000 liter, men inte 80 000 liter, och
– 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 80 000 liter, men inte 100 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

4 §¹⁶

- Skatt på andra jästa drycker tas ut per liter för
- drycker med en alkoholhalt som överstiger 2,25 men inte 4,5 volymprocent med 10,38 kronor,
 - drycker med en alkoholhalt som överstiger 4,5 men inte 7 volymprocent med 15,34 kronor,
 - drycker med en alkoholhalt som överstiger 7 men inte 8,5 volymprocent med 21,12 kronor, och
 - drycker med en alkoholhalt som överstiger 8,5 men inte 15 volymprocent med 29,58 kronor.

För andra jästa drycker med en alkoholhalt på högst 2,25 volymprocent tas skatt ut med 0 kronor.

¹⁶ Senaste lydelse 2025:102.

Med andra jästa drycker avses varor som hänförs till KN-nr 2206 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 2 eller 2 a § och drycker som hänförs till KN-nr 2204 och 2205 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 3 §, om

1. alkoholhalten överstiger 1,2 men inte 10 volymprocent, eller
2. alkoholhalten överstiger 10 men inte 15 volymprocent och alkoholhalten uteslutande har uppkommit genom jäsning.

Med andra jästa drycker avses varor som hänförs till KN-nr 2206 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 2 eller 2 a § och drycker som hänförs till KN-nr 2204 och 2205 men som inte omfattas av skatteplikt enligt 3 eller 3 a §, om

4 a § För andra jästa drycker som har producerats av en oberoende småproducent av andra jästa drycker tas skatt i stället ut per liter med

– 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 250 000 liter eller mindre,

– 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 250 000 liter, men inte 500 000 liter,

– 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 500 000 liter, men inte 750 000 liter,

– 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 750 000 liter, men inte 1 000 000 liter, och

– 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 1 000 000 liter, men inte 1 500 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

4 b § De skattenivåer som anges i 4 a § är endast tillämpliga på sådana drycker som har framställts genom jäsning av frukter, bär, grönsaker, honung löst i vatten, eller färsk eller koncentrerad juice av någon av dessa varor. Vid produktionen av sådana drycker får alkohol endast tillsättas i sådan

dos som är absolut nödvändig för att späda ut eller upplösa aromer. Tillsatsen av alkohol får inte medföra att alkoholhalten ökar med mer än 1,2 volymprocent eller att produktens karaktär avsevärt förändras.

5 §¹⁷

Skatt på mellanklassprodukter tas ut per liter för

- drycker med en alkoholhalt som inte överstiger 15 volymprocent med 37,34 kronor, och
- drycker med en alkoholhalt som överstiger 15 volymprocent med 61,90 kronor.

Med mellanklassprodukter avses varor som hänförs till KN-nr 2204, 2205 och 2206 men som inte beskattas enligt 2–4 §§ och vars alkoholhalt överstiger 1,2 men inte 22 volymprocent.

Med mellanklassprodukter avses varor som hänförs till KN-nr 2204, 2205 och 2206 men som inte beskattas enligt 2–4 a §§ och vars alkoholhalt överstiger 1,2 men inte 22 volymprocent.

5 a § För mellanklassprodukter som har producerats av en oberoende småproducent av mellanklassprodukter tas skatt i stället ut per liter med

- 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 5 000 liter eller mindre,
- 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 5 000 liter, men inte 10 000 liter,
- 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 10 000 liter, men inte 15 000 liter,
- 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 15 000 liter, men inte 20 000 liter, och
- 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 20 000 liter, men inte 25 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

¹⁷ Senaste lydelse 2022:1793.

6 a § För etylalkohol som har producerats av en oberoende småproducent av etylalkohol tas skatt i stället ut per liter ren alkohol med

– 50 procent av skatten om årsproduktionen uppgår till 200 liter ren alkohol eller mindre,

– 60 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 200 liter ren alkohol, men inte 400 liter,

– 70 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 400 liter ren alkohol, men inte 600 liter,

– 80 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 600 liter ren alkohol, men inte 800 liter, och

– 90 procent av skatten om årsproduktionen överstiger 800 liter ren alkohol, men inte 1 000 liter.

Första stycket gäller inte om beskattningsmyndigheten visar att tillverkningen har skett i strid med lagstiftningen i det land där tillverkningen skedde.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänförs till tiden före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 37 kap. 10 a § och 41 kap. 3 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 kap.

10 a §¹⁸

Skatteverket får förelägga den som är eller kan antas vara *ett* oberoende *småbryggeri* enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt att lämna uppgifter av betydelse för kontroll av dess status som oberoende *småbryggeri* eller dess årsproduktion.

Skatteverket får förelägga den som är eller kan antas vara *en* oberoende *småproducent* enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt att lämna uppgifter av betydelse för kontroll av dess status som oberoende *småproducent* eller dess årsproduktion.

Lydelse enligt prop. 2025/26:5

Föreslagen lydelse

41 kap.

3 §

Revision får göras hos

1. den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078),
2. någon annan juridisk person än ett dödsbo,
3. den som har anmält sig för registrering,
4. den som har ansökt om eller är godkänd för F-skatt,
5. sådant ombud för en beskattningsbar person som inte är etablerad i Sverige och som avses i 6 kap. 2 §,
6. den som har ansökt om godkännande som upplagshavare enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (2022:155) om tobaksskatt eller lagen (2022:156) om alkoholskatt,
7. den som har ansökt om godkännande som registrerad varumottagare enligt lagen om skatt på energi, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt,
8. den som har ansökt om godkännande som skattebefriad förbrukare enligt lagen om skatt på energi eller lagen om alkoholskatt,
9. den som har ansökt om godkännande som registrerad avsändare enligt lagen om skatt på energi, lagen om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt,
10. den som har ansökt om godkännande som lagerhållare enligt lagen om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter eller lagen om tobaksskatt,

¹⁸ Senaste lydelse 2025:104.

11. den som har ansökt om godkännande som registrerad mottagare eller registrerad EU-handlare enligt lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik,

12. den som har ansökt om godkännande som registrerad distansförsäljare av tuggtobak och övrig tobak enligt lagen om tobaksskatt,

13. den som har ansökt om godkännande för särskild hantering av proviantering till havs enligt 8 kap. 4 § lagen om skatt på energi,

14. den som är eller kan antas vara en rapporteringsskyldig plattformsoperatör enligt 2 kap. 2 eller 3 § lagen (2022:1681) om plattformsoperatörers inhämtande av vissa uppgifter på skatteområdet och hos den som åtagit sig att genomföra de åtgärder för kundkännedom som anges i 6 kap. samma lag för en rapporteringsskyldig plattformsoperatörs räkning,

15. den som är eller kan antas vara *ett* oberoende *småbryggeri* enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt, 15. den som är eller kan antas vara *en* oberoende *småproducent* enligt lagen om alkoholskatt,

16. den som är eller kan antas vara en rapporteringsskyldig leverantör av kryptotillgångstjänster enligt 2 kap. lagen (2025:000) om inhämtande av vissa uppgifter om kryptotillgångar och hos den som åtagit sig att genomföra granskningsförfarandet som anges i 7 kap. samma lag för en sådan leverantörs räkning, och

17. den som är eller kan antas vara ett rapporteringsskyldigt finansiellt institut enligt 2 kap. 19 § lagen (2015:62) om identifiering av rapporteringspliktiga konton med anledning av FATCA-avtalet eller 2 kap. 21 § lagen (2015:911) om identifiering av rapporteringspliktiga konton vid automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton och hos den som åtagit sig att genomföra granskningsförfarandena som anges i 4–8 kap. i respektive lag för ett rapporteringsskyldigt finansiellt instituts räkning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

Efter remiss har yttranden kommit in från Branschorganisationen svenskt vin, Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN), Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SORAD), Folkhälsomyndigheten, Förvaltningsrätten i Falun, Integritetsskyddsmyndigheten, Kommerskollegium, Konkurrentverket, Konsumentverket, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Regelrådet, Skatteverket, Socialstyrelsen, Sprit- och Vinleverantörsföreningen, Svenska must- och ciderproducenter, Svenskt Näringsliv, Sveriges Bryggerier, Sveriges oberoende bryggerier, Sveriges producenter av alkoholdrycker, Tillväxtverket, Tullverket och Visita.

Därutöver har yttranden inkommit från Företagarna, Hallands läns nykterhetsförbund och Länsstyrelsen Jämtlands län.

Följande remissinstanser har inte svarat: Alkoholpolitiskt forum, IOGT-NTO, Livsmedelsföretagen, Systembolaget AB och Ungdomens Nykterhetsförbund.